

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1965 | ΔΡΙΘ. 16

Η ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ὁ ἀνθρωπολογικὸς ρεαλισμὸς τῶν ὀρθοδόξων λειτουργικῶν κειμένων, περὶ τοῦ ὁποῦ ὠμιλήσαμεν εἰς προηγούμενον ἄρθρον μας, οὐδόλως δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀπαισιοδοξίαν καὶ τὸν «πεσσιμισμὸν». Τὰ κείμενα ταῦτα δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὸ νὰ ὀδηγοῦν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ βαρέος τραυματισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀλλ' ἐπὶ πλεόν, κατὰ θαυμάσιον τρόπον, δεικνύουν, εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν ὁδὸν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ σωτηρίας. Ὁ συνδυασμὸς Χριστολογίας καὶ Σωτηριολογίας εἰς τὰ κείμενα ταῦτα εἶναι τῷ ὄντι ἀπαράμιλλος καὶ ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν πηγὴν τοῦ θαυμασίου μορφωτικοῦ ιδεώδους των.

Ποικιλοτρόπως τὰ λειτουργικὰ μας κείμενα διακηρύττουν, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ «καταβάς ἐπὶ γῆς εἰς τὸ σῶσαι τὸν κόσμον διὰ ἔλεος πολὺν» καὶ «ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ» (Κολ. α', 13—14).

Γενικῶς ἡ ὀρθόδοξος λατρεία, συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς δυτικούς, οἱ ὁποῖοι μονομερῶς ἐτόνισαν τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Κυρίου, ἐξάγει πάντας τοὺς κυρίους σταθμοὺς τῆς ἀπολυτρωτικῆς ἐνεργείας τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Σωτὴρ διὰ τὸν ὀρθόδοξον λάτρην εἶναι πρωτίστως ὁ «τῶν πάντων βασιλεὺς», ὁ «συνέχων παλάμη» καὶ «νεύματι κρατῶν κτίσιν ἅπασαν», «ὁ τὸν οὐρανὸν ἀστράσιν ἀγλαΐσας καὶ κοσμήσας τοῖς ἄνθεσι τὴν γῆν», «ὁ λίμνας καὶ πηγὰς καὶ θαλάσσας ποιήσας», «ὁ τῆς ζωῆς ταμιούχος». Ὁ Σωτὴρ «ἐπεσκέψατο τὴν ἡμετέραν

πτωχείαν», ἔλαβε «σάρκα βροτείαν», «κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιώθη», ἐγένετο «σύμμορφος τῷ σώματι τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἵνα ἡμᾶς συμμόρφους ποιήσῃ τῆς εἰκόνης τῆς δόξης Αὐτοῦ» καὶ ἵνα «τὴν ρυπωθεῖσαν εἰκόνα, εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀναμορφώσας, τῷ θεῷ κάλλει συγκαταμίξῃ».

Ἐφ' ὅσον τοιαύτη εἶναι ἡ σημασία τῆς Θείας Ἐνσαρκώσεως, ἐξηγεῖται διατι τὰ ὀρθόδοξα λειτουργικὰ κείμενα ἐξαίρουν τὸν ρόλον τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου εἰς τὴν καθ' ὅλου τελειουργίαν τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Οἰκονομίας. Ἡ Θεοτόκος ἐξυμνεῖται ὡς «τεκοῦσα τὸν πάντων ἀγίων ἀγιώτατον Λόγον», ὡς «κλιμᾶξ ἐπουράνιος, δι' ἧς κατέβη ὁ Θεός», ὡς «γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν», ὡς «αἰτία τῆς τῶν πάντων θεώσεως», ὡς «ἡ κυφορήσασα ὁδηγὸν πλανωμένους», ὡς ἡ γεννήσασα «λυτρωτὴν αἰχμαλώτους» κ.λ.π.

Εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου συντελεῖ τὰ μέγιστα τὸ «προφητικὸν ἀξιῶμα» τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος ὡς «Ἡλιος δικαιοσύνης» καὶ «φωτοδότης» «τοῖς ἐν σκότει καθεύδουσιν ἐπέφανεν», ὁδηγεῖ διὰ τοῦ αὐλοῦ φωτὸς «πρὸς γνῶσιν θεϊκὴν ἅπαντας», «φωτίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν διανοιῶν καὶ καρδιῶν» «εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας», «κλάμπει ἐν ταῖς καρδίαις τὸ τῆς Θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν ὀφθαλμοὺς διανοίγει «εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων κατανοήσιν». Ἄλλ' ὁ Σωτὴρ εἶναι «τοῦ φωτὸς χορηγὸς» οὐ μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἀγίου αὐτοῦ παραδείγματος. Διὰ τοῦτο «ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτω περιπατεῖν».

Ἐπειτα τὰ ὀρθόδοξα λειτουργικὰ κείμενα ὑποδεικνύουν καὶ ὑποβοηθοῦν τὴν βίωσιν τοῦ «σταυρωσίμου» καὶ «ἀναστασίμου» Πάσχα καὶ τὴν ἐνεργὸν μυστικὴν συμμετοχὴν τῶν πιστῶν εἰς τὰ πάθη καὶ τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ εἰς τὰς κυριωτέρας ἐκδηλώσεις τοῦ ἀρχιερατικοῦ καὶ βασιλικοῦ Του ἀξιῶματος.

Ὁ Σωτὴρ εἶναι ὁ «φρικτὰ πάθη δι' ἡμᾶς ὑποστάς», «ὁ ὑπὲρ τοῦ κόσμου σφαγεὶς ἐκουσίως Υἱὸς τοῦ Θεοῦ», ὁ «ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανών» καὶ δούς «ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν», «ὁ πηγᾶσας ἡμῖν τὴν ἄφεσιν», ὁ «κεντηθεὶς τὴν πλευρὰν καὶ ἀναβλύζων ἡμῖν κρουνούς ζωῆς», ὁ «δι' ἑαυτοῦ καθари-

σμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν». Ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ αἵματός Του ὑπέγραψε βασιλικῶς τὴν «ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερίαν τῶν ἀνθρώπων».

Ἄλλ' ὁ σταυρικὸς θάνατος τοῦ Σωτῆρος, συμφώνως πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν, ἡ ὁποία θαυμασιῶς παρουσιάζεται ὑπὸ τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων, δὲν εἶναι μόνον «ἰλασμὸς» καὶ «καταλλαγή» καὶ εἰρήνευσις μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ δημιουργία νέας θείας ζωῆς ἐν ἀνθρώποις, καθ' ὅσον «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β' Κορ. ε', 17), ἀλλ' εἶναι καὶ θρίαμβος ἐναντίον τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν τοῦ σκότους καὶ συγχρόνως κατάργησις τοῦ τὸ κράτος ἔχοντος τοῦ θανάτου, δηλαδὴ τοῦ διαβόλου (Ἐβρ. β', 14). Ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου σημαίνει τὴν σκύλευσιν καὶ νέκρωσιν τοῦ θανάτου, τὴν διάλυσιν «τῶν κλείθρων τοῦ Ἄδου», τὴν κατάλυσιν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἄδου, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δεσμοτῶν τοῦ Ἄδου, τὴν διὰ τῆς εἰς Ἄδου καθόδου λύσιν τῶν ὀδυνῶν τοῦ θανάτου καὶ τὴν διὰ τῆς ἐπακολουθησάσης Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὀριστικὴν διάλυσιν τοῦ βασιλείου τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου.

Μετὰ τοῦ «σταυρωσίμου Πάσχα» ἡ ὀρθόδοξος λατρεία ὀργανικῶς συνδέει τὸ «ἀναστάσιμον Πάσχα». Ὁ ἔσχατος σκοπὸς τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξεν ἡ διὰ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ καθολικὴ ἀνάστασις τοῦ μυστικοῦ σώματός του, τὸ νὰ ἀποβῆ ἀρχὴ τῶν κεκοιμημένων, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, τὸ νὰ ἀνέλθῃ εἰς οὐρανοὺς, νὰ καθήσῃ «ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης τοῦ οὐρανίου Πατρὸς ἐν ὑψηλοῖς» ὡς «Βασιλεὺς τῆς δόξης», νὰ γίνῃ «δομήτωρ» τῆς Ἐκκλησίας, νὰ «καινίσῃ νόμους φύσεως» καὶ ἐλευθέρωσῃ καὶ αὐτὴν τὴν στενάζουσαν καὶ συνωδύνουσαν μετὰ τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου κτίσιν «ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Χριστοῦ».

Ὡστε, κατὰ τὴν ὀρθόδοξον λατρείαν, ὁ ἀχρογωνιαῖος λίθος, τὸ κέντρον ὅλης τῆς νέας οἰκονομίας εἶναι ὁ Ἀναστὰς Χριστὸς. Οὐ μόνον διὰ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ καὶ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν, ὡς καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας, καθ' ἃς τελεῖται ἡ Λειτουργία, ἡ λατρεία μας παρουσιάζει εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν τὴν νέαν ζωὴν, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς ἡμᾶς ὁ θριαμβευτῆς Κύριος.

Ὁ μεγάλος τεχνίτης πού ἔφυγε

Ο ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Ὁ Φώτης Κόντογλου, πού ἐξεδήμησε ἀπὸ τὸν παρόντα κόσμον στὸν αἰώνιο στὶς 13 Ἰουλίου, εἶναι ἓνα μεγάλο καὶ φωτεινὸ ὄνομα τῆς σύγχρονης Ὀρθοδοξίας. Ὁ Θεὸς τὸν προίκισε μὲ τὸ διπλὸ τάλαντο τοῦ λογοτέχνη καὶ τοῦ ζωγράφου. Καὶ κοντὰ σ' αὐτό, τοῦ χάρισε μιὰ καθαρὴ συνείδηση τῶν πνευματικῶν κι' αἰσθητικῶν ἀξιών τῆς Ὀρθοδοξίας, γιὰ τὶς ὁποῖες ὁ ξεχωριστὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ἐργάστηκε κι' ἀγωνίσθηκε μὲ συνέπεια καὶ θαυμαστὴ ἀπόδοσι, δοξάζοντας τὴν Ἐκκλησία μας μὲ τὴ ζωὴ του καὶ μὲ τὰ δημιουργήματά του. Τώρα, πού ἔφυγε ἀπ' ἀνάμεσά μας, ἔγινε πιὸ αἰσθητὴ ἡ σημασία τοῦ ἀκαθίστου βίου του καὶ τῆς προσφορᾶς του. Τὸ ὄνομά του ἀνήκει πλέον στὴν Ἱστορία. Κι' εἶναι ἓνα ὄνομα, πού δὲν θὰ ξεχασθῆ ποτέ.

Σὰν λογοτέχνης, ὁ Κόντογλου κατέλαβε ἀπὸ πολὺ νέος, μὲ τὸ πρῶτο βιβλίον του «Πέδρο Κάζας», μιὰ ζηλευτὴ θέσι στὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Ἀκολούθησαν ἄρκετὰ ἄλλα ἀποκνηματὰ τῆς εὐλογημένης ἐμπνεύσεώς του, ὅπως ἡ «Βασάντα», ὁ «Μυστικὸς Κῆπος», οἱ «Λησμονημένοι ἄντρες», τὸ ἐποικοδομητικὸ ὑπόμνημα στὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἡ «Ὀνος τοῦ Βαλαάμ», καθὼς κι' ἓνα πλήθος ἀπὸ ἄρθρα δημοσιευμένα σὲ περιοδικὰ καὶ στὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν «Ἐλευθερία». Τὰ προϊόντα τῆς γραφίδος του, πού στάθηκε ἀκοίμητη στὴ διακονία τοῦ Κυρίου, διακρίνονται γιὰ τὴ στέρεη φράσι, τὸ γνήσιον λαϊκὸ ὕφος, τὴν καίρια παραστατικότητά, τὸ ἀγνὸ καὶ βαθὺ ὀρθόδοξον φρόνημα, τὴν προφητικὴ πνοή. Ἡ συνέπεια τῆς πίστεώς του εἶναι ἀπτή σὲ ὅλα τὰ γραψίματα τοῦ Κόντογλου. Εἶναι μιὰ συνέπεια ἀδιάλειπτη, ἀχάλαστη ὡς τὴν παραμικρὴ λεπτομέρεια, παροῦσα σὲ κάθε σημεῖον, σὲ κάθε περίστασι. Μιὰ συνέπεια, πού δὲν ὀφείλεται σὲ διανοητικὴ ἐπιμέλεια καὶ προσοχή, ἀλλὰ βγαίνει αὐθόρμητη ἀπὸ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. Ὁ Κόντογλου ἐκφραζόταν, ξέροντας βέβαια καὶ χρησιμοποιῶν

Πᾶσα ἔκφρασις τῆς λειτουργικῆς μας ζωῆς ὡς ἄξονα πέριξ τοῦ ὁποίου αὕτη περιστρέφεται, ἔχει τὸ Πάσχα καὶ «τὸ πλήρωμα τῆς ιδέας τῆς Ἀναστάσεως».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

τας όλα τὰ μυστικά ενός μάστορη τοῦ λόγου, ὀλότελα ἀβίαστα, γιατί εἶχε μιὰ φαντασία, ἕνα αἶσθημα, ἕνα βίωμα, πού ἦταν δυνατά, πηγαῖα, πλούσια. Ἀποτελοῦσε ἕνα εἶδος σκανδάλου γιὰ τὴ λογικὴ καὶ τὴν πραγματικότητα τοῦ καιροῦ μας. Ἦταν ἕνας πεζογράφος κομμένος ἀτόφιος ἀπὸ τὸ νταμάρι τῆς βυζαντινῆς Παραδόσεως, ἀμόλευτος ἀπὸ κάθε ἐπίδρασι ἄλλη, πράγμα παραδοξότατο, ἂν θελήσῃ κανεὶς νὰ τὸ ἀναλύσῃ καὶ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ μὲ τὰ μέτρα καὶ τὰ κριτήρια, πού βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Γιατί, ἀληθινά, μονάχα μὲ τὴν παραδοχὴ μιᾶς ἰδιαίτερης παρεμβολῆς ἐκ μέρους τῆς θείας χάριτος καὶ τῆς θείας προνοίας μπορεῖ νὰ ἐρμηνευθῇ αὐτὸ τὸ φαινόμενο σὲ ὅλη του τὴν ἔκτασι καὶ σὲ ὅλο του τὸ νόημα. Κι' ὁ σκοπὸς εἶναι φανερός. Στὶς μέρες μας, στὴ χώρα μας, ἡ Ὁρθοδοξία κινδυνεύει. Ἡ Παράδοσις της κάνει νερά. Οἱ ἐπιρροές τοῦ Κόσμου, τοῦ Διαβόλου, τῆς Σαρκὸς εἶναι πολλές, ποικίλες, ἀλλοῦ ἄμεσα ἀντιληπτές, ἀλλοῦ ὑπουλες, παντοῦ ὅμως ἰσχυρές. Χρειαζόταν μιὰ ζωντανὴ παρουσία τοῦ παρελθόντος ἀνάμεσά μας, ἡ ἔλευσις ἐνὸς Ἡλίου, γιὰ νὰ ξαναδώσῃ τὸ φῶς, τὸν τόνο, τὴν ὁμορφιά, τὴν ἀλήθεια αὐτοῦ τοῦ παρελθόντος σὲ μιὰ γενεὰ «μοιχαλίδα». Κι' αὐτὸ ἐγίνε μὲ τὸν Φῶτη Κόντογλου. Στὴν ἀρχή, ἔμοιαζε σὰν «πουλιὸ σὲ οἰκόπεδο ἐρημικόν», ὅπως λέγει ὁ ψαλμωδὸς. Ἦταν μιὰ «φωνὴ βοῶσα ἐν τῇ ἐρήμῳ». Ὅ,τι εὐαγγελιζόταν δὲν τὸ ἐννοιωθε σχεδὸν κανεὶς. Ἀλλὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Κόντογλου δὲν ἔμεινε ἄκαρπο. Μὲ τὸν καιρό, ὁ λόγος του ἄρχισε νὰ πιάνῃ τόπο, νὰ βρῖσκῃ ἀπήχησι στὶς διάνοιες καὶ στὶς καρδιές. Μὲς ἀπὸ τὸν λογοτέχνη, ἄρχισε νὰ φαίνεται, νὰ ἀναγνωρίζεται, νὰ ἀγαπιέται ὁ ἀπόστολος. Κατὰ τὴν περίοδο, πού ἐβγαίνει τὸ περιοδικὸ «Κιβωτὸς» κι' ὕστερα, ὁ Κόντογλου δὲν ἦταν πλέον μόνος. Ὡστόσο, οἱ ἀποστολικές του ἐπιτυχίες δὲν τὸν ἰκανοποιούσαν. Ἦταν πάντα πολλοὶ ὅσοι δὲν εἶχαν ἀκόμα κατανοηθῆ, φωτισθῆ. Ὅσοι τὸν πίκραιναν μὲ τὴν ἔμμηνη ἀνυποψία τους, μὲ τὸν φιλισταϊσμό τους. Γι' αὐτὸ κι' ὀλοένα ἐνέτεινε τὸ κήρυγμά του, χρησιμοποιῶντας καὶ τὴ στηλίτευσι. Ἡ Ὁρθοδοξία ἦταν γι' αὐτὸν τὸ μεγάλο, τὸ μοναδικὸ πάθος τῆς ζωῆς του, ὀλόκληρος ὁ κόσμος του.

Τὴν ἀγία ὑπόθεσις της δὲν τὴν ὑπηρετήσε μονάχα μὲ τὸν λόγο του. Τὴν ὑπηρετήσε καὶ μὲ τὸν χρωστήρα. Εἶναι ὁ κορυφαῖος ἀγιογράφος τῶν νεωτέρων χρόνων. Τὸ ἀγιογραφικὸ ἔργο του (νωπογραφίες - φορητὲς εἰκόνες) εἶναι τεράστιο σὲ ἔκτασι, ἀπαραμίλλο σὲ ποιότητα. Συνεχίζει κυρίως τὴ γνήσια βυζαντινὴ σχολὴ τῆς τουρκοκρατίας, ἀλλὰ δὲν τοῦ λείπει ἡ πρωτοτυπία, ὅπως ἐννοεῖται μέσα στοὺς κανόνες καὶ τὸ πνεῦμα τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης. Τὰ δημιουργήματά

του πιάνουν χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα. Ἡ εὐρωστία κι' ἡ αὐστηρότης τοῦ σχεδίου καὶ τῶν χρωμάτων εἶναι, ἀκόμα καὶ σὲ ὅποιον δὲν ἔχει μνηθῆ στὰ μεταφυσικὰ μυστικὰ τῆς ὀρθοδόξου ἀγιογραφίας, μαρτυρία ἑνὸς ἀληθινὰ ἐξαιρετικοῦ ταλάντου, μιᾶς «βιαίας» πνοῆς, πού ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ἑλληνορθοδόξου παρελθόντος, δείχνοντας ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία εἶναι «χθὲς καὶ σήμερον ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Ἄν ὁ Κόντογλου, σὰν λογοτέχνης, δὲν δοκίμασε τὴ χαρὰ νὰ δῆ συνεχιστὴς του, δὲν συνέβη τὸ ἴδιο κι' ἀπὸ τὴν πλευρὰ του σὰν ἀγιογράφου. Ἀξιώθηκε νὰ ἀποχτήσῃ μαθητὲς, πού διδαγμένοι καὶ καθοδηγημένοι ἀπ' αὐτὸν πλαταίνουν, ὁ καθένας ἀνάλογα μὲ τὶς δυνάμεις του, τὴ γνήσια βυζαντινὴ Παράδοσι στὴν ἀγιογραφία κατὰ τὶς μέρες μας, ἀπαρτίζοντας τὴν προσωπικὴ του Σχολή.

Ἄλλὰ τὸ διπλὸ τάλαντο τοῦ Φώτη Κοντογλου δὲν θὰ εἶχε μιὰ τέτοια καρποφορία ἂν δὲν τὸ ἔτρεφε καὶ δὲν τὸ κινούσε ὁ ἀγώνας του ὁ ἐσωτερικός, πού εἶναι ὁ ἴδιος σὲ κάθε χριστιανό. Νὰ ζῆ σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κόντογλου δὲν ἔκανε αἰσθητικὴ, ζοῦσε ὀλόκληρος μέσα στὸν κόσμον, ἀπ' ὅπου ἔβγαινε ἡ αἰσθητικὴ του. Ἦταν πρὶν ἀπ' ὅλα ἕνας χριστιανὸς ἀξίος αὐτοῦ τοῦ ἀνεκτίμητου προσδιορισμοῦ. Πίστευε ὀλόψυχα στὸν Χριστό, στὴν Ὀρθοδοξία κι' ἔπαιρνε καὶ στὴ ζωὴ του, στὴ συμπεριφορὰ του, στὰ σοβαρά, μέχρι κεραίας, ὅ,τι ἀπαιτεῖ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοὺς ἀληθινὰ δικούς του. Δὲν φιλολογοῦσε τὸν χριστιανισμό, οὔτε ἔδινε σημασία — παρ' ὅλο ὅτι ἐκεῖ κυρίως ἔδινε τὸ «παρῶν» του—στὴν ἔκφρασι καὶ τὴ μορφή πῶς πολὺ ἀπ' ὅ,τι στὴν οὐσία, ὅπου ὅλοι οἱ χριστιανοὶ καλοῦνται νὰ ἔχουν ἀπόδοσι.

Ὁ Κόντογλου εἶχε ἀρκετὲς ἀρετὲς φανερὲς κι' ἄλλες κρυφές, πού τὶς διαπίστωνε κανεὶς ἂν συνδεόταν κάπως στενὰ μαζί του. Ἦταν ἀπλὸς κι' ἀγνὸς σὰν παιδί καὶ τὸν στόλιζε μιὰ ταπεινοφροσύνη, πού τὴν ἔκρυβε ποῦ καὶ ποῦ ἡ προφητικὴ παραφορὰ του, ἀλλὰ πάντα ἐκδηλωνόταν στὴν ὥρα της, μὲ τὴν παιδικὴ εὐκολία τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ. Ἄν τύχαινε, μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἱερὴ παραφορὰ, ν' ἀδικήσῃ μὲ τὶς κρίσεις του κάποιον, ζητοῦσε ταπεινὰ συγγνώμην μόλις καταλάβαινε τὸ λάθος του.

Τώρα, ὁ μαστρο - Φώτης εἶναι ὅπου τῶν εὐφραينوμένων ἢ κατοικία. Τίποτε δὲν τὸν πικραίνει ἐκεῖ πάνω, κανένας πόνος, καμμιά λύπη δὲν ὑπάρχει γι' αὐτόν, πού ἔδω κάτω τόσο ὑπόφερε, μὴ ἀνεχόμενος τὸν παραμικρὸ σπῖλο, τὴν παραμικρὴ ρυτίδα στὴ Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ὀρθοδοξία. Γιὰ τὴν καλ-

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

ΟΙ ΤΡΥΦΗΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΓΑΣΤΡΙΜΑΡΓΟΙ ΑΧΡΗΣΤΕΥΟΥΝΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥΣ

«Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν» (Ἦσ. κβ' 13), ἔλεγαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους στὴν ἐποχὴ τῶν Προφητῶν. Τὸ νὰ τὸ λένε ὁμως αὐτὸ οἱ Ἑβραῖοι, «ὧν ὁ Θεὸς ἦ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ» (Φιλιπ. γ' 19) δὲν εἶναι καθόλου παράδοξο. Τὸ νὰ ὑπάρχουν ὁμως ἀκόμη καὶ σήμερα μερικοί, πού ὕστερα ἀπὸ τὴν θείαν ἀποκάλυψη καὶ ἀπὸ τὴν ἐπίγνωση τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, κ' ἔπειτα ἀπὸ τὴν τόση τελειότητα καὶ τὴν ἐξακρίβωση τῆς ἀλήθειας, νὰ ὁμολογοῦνε, μὲ τὰ καμώματά τους, τὸ ἴδιο πρᾶγμα—ἔστω κι' ἂν δὲν τὸ λένε μὲ τὰ χεῖλη τους—σᾶς ἐρωτῶ νὰ μοῦ εἰπῆτε, εἶναι γιὰ δὲν εἶναι τὸ πρᾶγμα πολὺ ἀξιοκατάκριτο;

Γιατὶ ὑπάρχουνε—σᾶς τὸ βεβαιῶνω—ὑπάρχουνε ἄνθρωποι, πού πιστεύουνε, πῶς γι' αὐτὸ ἤλθανε στὸν κόσμον· γιὰ νὰ φᾶνε δηλαδὴ καὶ νὰ πιοῦνε· καὶ γιὰ ν' ἀπολαύσουνε τὴ ζωὴ· κ' ἀφοῦ ξεκοιλιαστοῦνε ἀπὸ τὰ φαγοπότια καὶ παχύνειτὸ κορμί τους, νὰ φύγουνε κατόπιν εὐχαριστημένοι, τρέφοντας, μὲ τίς σάρκες τους, ἀφθονώτερα τὰ σκουλήκια.

Καὶ μακάρι σ' αὐτὸ μονάχα νὰ περιορίζονταν τὸ κακὸ· στὸ ὅτι δηλαδὴ ἀνεμοσκορπίζουνε καὶ τὸ βίό τους καὶ τὸ καιρὸ τους, ὅλως διόλου ἄσκοπα κ' ἀνωφέλευτα, ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ οὔτε ἀδιαφόρητο βέβαια εἶναι, οὔτε καὶ χωρὶς κατάκριση. Γιατὶ δὲν ἀπομένει χωρὶς συνέπειες, οὔτε καὶ χωρὶς εὐθύνη, ὅταν τὴν περιουσία πού μᾶς τὴν ἔδωκεν ὁ Θεὸς γιὰ νὰ συντηροῦμε τὴν ὑπαξίη μας, μὰ καὶ γιὰ νὰ βοηθοῦμε τοὺς ἀναγκεμένους, ἐμεῖς τὴν καταξοδιάζομε στὶς ἀκολασίες καὶ σὲ ντροπιασμένες πράξεις καὶ στὴν ἔσχατη τεμπελιά. Κι' ὅπωςδήποτε, θὰ δώσωμε λόγο γιὰ τὴν ἐλεεινότητα αὐτῆ σπατάλης μας· καὶ μπορούμε νὰ τὸ βεβαιώσωμε, πῶς ἐδῶ ἐφαρμόζεται ἡ παραβολὴ γιὰ τὸ ἕνα, τὰ δύο καὶ τὰ πέντε τάλαντα, καὶ γιὰ κάθε τι ἀγαθὸ μας.

λονὴ τῆς ὁποίας ἐμαρτύρησε μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του. Γιὰ τὴ δόξα τῆς ὁποίας πρόσφερε τὴν ἀπερίγραπτη, ὁμοειδῆ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς τέχνης του.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

“Ὅπως λοιπὸν εἶπα, οὔτε κι’ ἂν ἀκόμη ἤλθαμε στὸν κόσμο χωρὶς κανένα σκοπὸ καὶ προορισμό, καὶ πάλιν δὲν θάτανε ἀνεύθυνα ἡ διαγωγὴ μας αὐτή. Τώρα ὅμως, ἀνεξάρτητα ἀπ’ αὐτό, μᾶς περιμένει κι’ ἄλλη συμφορὰ. Γιατὶ ἓνας ἄνθρωπος ποὺ κυλιέται διαρκῶς σὰν χοῖρος στὴν τρυφή καὶ στὴν ἀπόλαυση καὶ ποὺ τὸν τριγυρίζουνε διαρκῶς παράσιτοι καὶ κόλακες, εἶναι φυσικὸ—θέλοντας καὶ μὴ—νὰ πέφτη συχνὰ στὴν ἁμαρτία, καὶ στὴν ὥρα τοῦ γλεντιοῦ καὶ τοῦ φαγοποτιοῦ, μὰ κι’ ὅταν ξεμακρύνῃ ἀπὸ τὸν τόπο τῆς διασκέδασης. Γιατὶ ὅπως βουλιάζει ἓνα καράβι, ποὺ τὸ παραφορτώνουμε μὲ περισσότερον ἀπὸ τὸ κανονικὸ του φορτίο, ἔτσι γίνεται καὶ μὲ τὴν ψυχὴ καὶ μὲ τὸ σῶμά μας. Κι’ ὅταν τὸ παραβαρύνουμε μὲ φαγοπότια περισσότερα ἀπ’ αὐτὰ ποὺ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ, γίνεται κι’ αὐτὸ ἀνήμπορο νὰ τὰ σηκώσῃ· καὶ βουλιάζει στὸ πέλαγος τοῦ ἀφανισμοῦ, παρασέρνοντας στὸ βυθὸ μαζί του καὶ τὸν καπετάνιο καὶ τὸν τιμονιέρη καὶ τοὺς ναῦτες καὶ τὰ πάντα.

“Ὅ,τι λοιπὸν συμβαίνει μὲ τὰ κακότυχα αὐτὰ καράβια, ποὺ σὲ τίποτα δὲν τὰ ὠφελεῖ οὔτε ἡ γαλήνη τῆς θάλασσας, οὔτε ὁ ἄξιος καπετάνιος, οὔτε τὸ πολὺ τους πλήρωμα, οὔτε καὶ τὸ καλὸ τους σκαρί, παρόμοιο γίνεται καὶ μ’ αὐτοὺς ποὺ εἶναι παραδομένοι στὶς τρυφές. Καὶ μιὰ τέτοια βλαμμένη ψυχὴ, οὔτε διδασκαλίες καὶ προτροπές, οὔτε συμβουλές καὶ νουθεσίες, οὔτε καὶ φρόνιμοι λογαριασμοί, κι’ ὁ φόβος γιὰ τὰ μελλούμενα, οὔτε κι’ ἡ κατάκριση αὐτῶν ποὺ τὴν βλέπουν, οὔτε κι’ ἄλλο τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὴν σώσῃ. Ἀλλὰ κάθε τους πράξη τὴν σφραγίζει ἡ ἀμετρία· καὶ θέλοντας καὶ μὴ, βουλιάζουνε στὸ βυθὸ καὶ μεταβάλλονται κι’ αὐτοὶ σ’ ἐλεεινὸ ναυάγιο ἀπὸ τὸ πάθος τους, χωρὶς νὰμποροῦνε νὰ ξανανεβοῦνε ποτὲ στὴν ἐπιφάνεια.

Κι’ ὄχι μονάχα ὡς πρὸς τὰ μελλούμενα καὶ ὡς πρὸς τὸν λόγον ποὺ ἔχει νὰ δώσῃ ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν σύγκαιρη αὐτὴ ζωὴν ἀχρηστεύεται κι’ ἐκμηδενίζεται ὅλως διόλου ὁ κάθε τέτοιος· καὶ γίνεται παντοῦ καταγέλαστος κι’ ἀχρηστος καὶ στὶς ἰδιωτικὲς καὶ στὶς δημόσιες ὑποθέσεις. Κι’ ἂν χρειάζεται καμμιὰ ἐνέργεια σοβαρὴ καὶ κατεπείγουσα, δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ κάμῃ τίποτα τὸ χρήσιμο καὶ τὸ προνοητικόν. Γιατὶ ὁ κάθε ἀντίθετος μπορεῖ νὰ τὸν παραμερίσῃ εὐκολά· κι’ ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ κανένα, οὔτε φίλον του, οὔτε συγγενὴ του.

Καὶ ὁ τέτοιος δὲν εἶναι μονάχα στοὺς ὀμαλοὺς καιροὺς καὶ στὴν ὥρα τῆς γαλήνης ἀπαράδεκτος κι’ ἀσήκωτος κι’ εὐκο-

λοεπηρέαστος, ἀλλὰ καὶ στὶς δύσκολες περιστάσεις γίνεται, ἀπὸ τὴν ἀμετρία του, ἄχρηστος γιὰ τὸν καθένα ποῦ προσφεύγει σ' αὐτόν. Γιατὶ στὶς δυσκολίες καὶ στὶς φουρτούνες, χάνει κάθε του ψυχραιμία· καὶ τὸν κυριεύουνε ἄμετρος φόβος κι' ἀνανδρία καὶ δειλία μεγάλη· ὅπως πάλι στοὺς ἡρεμοὺς καιροὺς τὸ θράσος του, ἢ ἀκολασία του καὶ ἡ τεμπελιά, μαζί μὲ τὴν ἀμετρία, τὴ φύσα καὶ τὴν ἀλαζονεία του, τὸν κάνουν σ' ὅλους ἀντιπαθητικό. Γιατὶ οἱ τέτοιοι δὲν ἀποκοῦνε μονάχα κορμιά σιχαμερὰ καὶ πλαδαρὰ καὶ διάβροχα· κι' ἀπλησίαστα ἀπὸ τὴν βρώμα κι' ἀπὸ τὴν δυσωδία· μὰ καὶ ἡ ψυχὴ τους γίνεται πολὺ σιχαμερώτερη ἀπὸ τὸ κορμὶ τους· γιατί ἡ καλοπέραση κι' ἡ ἀκολασία τὴν κάνουν ν' ἀρρωσταίνη βαρύτερα κι' ἀπὸ τὸ σῶμά τους.

Κι' ὅπως τὸ σῶμα, τὸ ἴδιο κι' αὐτὴ, δὲν ἀποβάλλει μονάχα τὶς φυσικὲς ἀκαθαρσίες, ἀλλὰ πολὺ περισσότερες κι' ἀπὸ κάθε μεριά. Γιατὶ καὶ τὰ μάτια καὶ οἱ μύτες καὶ τὰ στόματα, ὅταν πλημμυρίζουνε τὰ σωθικά μας ἀπὸ τὴν ἀκρασία, γεμίζουνε θαρρεῖς κι' αὐτὰ ἀπὸ βρωμερὰ καὶ τρισάθλια ὑγρά· καὶ ἡ σάρκα μας χάνοντας τὴ φυσικὴ τῆς συμμετρία γίνεται χαννότερη· καὶ ὅταν νὰ πλημμυρίζη ἀπὸ βόρβορο κι' ἀπὸ σαπιονέρια, καταντᾷ βρωμερὴ κι' ἄχρηστη κι' ἀκατάλληλη γιὰ κάθε καλὸ καὶ γιὰ κάθε προκοπὴ. Γιατὶ κι' αὐτὴ ἀκόμη ἡ γῆ, ὅταν ταλαιπωριέται ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴ τῆς κακοκαιρίας καὶ χάνει τὴν συνηθισμένη καὶ φυσικὴ τῆς θερμότητα, χάνει μαζί καὶ τὴν δύναμή της· κι' οὔτε νὰ τὴν καματέψη μπορεῖ κανεὶς μὰ οὔτε καὶ νὰ καρπίσῃ μὲ τὴν συνηθισμένη τῆς παραγωγικότητα.

Γι' αὐτὸν λοιπὸν τὸν λόγο, αὐτοὶ ποῦ διαρκῶς γλεντοκοποῦν κυριεύονται στὸ τέλος ἀπὸ φοβερὲς κι' ἀγιάτρευτες ἀρρώστειες· κι' ὅτι καὶ νὰ βάλῃ κανεὶς στὸ νοῦ του, καὶ τρεμοῦλες καὶ παράλυση καὶ χτικιό, καὶ πονοκεφάλους καὶ ποδάγρες καὶ χειραλγίες κι' ὅλα τ' ἄλλα, ὅπως τὰ ὀνοματίζουνε οἱ γιατροί, ὅλα τὰ χάνουνε ἐπάνω τους. Δὲν εἶναι λοιπὸν φυσικό, κι' ἂν δὲν ὑπῆρχε κόλαση καὶ «γέενα τοῦ πυρός» οὔτε κι' ἡ ἔσχατη καταδίκη ἀπὸ τὸν Θεὸ κι' ἡ ἐπίκριση ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε κι' ἡ ἀλόγιαστη σπατάλη κι' ὅλα τ' ἄλλα κακὰ, ποῦ μᾶς τὰ γεννᾷ ἡ τρυφή, καὶ ὑπῆρχε μονάχα αὐτό, δὲν εἶναι—λέω—φυσικό καὶ δὲν εἶναι ἀρκετὸ αὐτό, γιὰ νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ ὅλους ἀπ' αὐτὴν;

Γιατὶ τὰ τέτοια φαγοπότια στὴν πραγματικότητα κι' ἂν

πρέπη νά λήη κανείς τήν ἀλήθεια, ἔχουνε χειρότερα ἀποτελέσματα κι' ἀπό τὰ δηλητήρια κι' ἀπό τὰ φαρμάκια. Γιατί αὐτὰ μὲν ἐξαποστέλλουν ἀμέσως καὶ χωρὶς ἀναβολῆς στὸν ἄλλο κόσμον αὐτὸν ποὺ τὰ πέρνει· καὶ μὲ τρόπο μάλιστα ποὺ δὲν προφθαίνει οὔτε καὶ νὰ πονέσῃ. Ἐκεῖνα ὅμως φέρνουνε σ' αὐτοὺς ποὺ τὰ προτιμοῦνε ζωὴ ποὺ εἶναι τρισεπιρότερη κι' ἀπὸ τὸν θάνατον. Ζωὴ, λέω, ποὺ εἶναι ἐλεεινὴ καὶ τρισάθλια κι' αἰσχροὴ καὶ ντροπιασμένη. Γιατί, ἂν ἀρρώστησῃ κανεὶς ἀπὸ κάτι ἄλλο, τὸν συμπονοῦνε πολλοί. Οἱ ἀρρώστειες ὅμως ἀπὸ τὶς ἀπολαύσεις κι' ἀπὸ τὰ μεθύσια, κι' ἂν τὸ θέλουν ἀκόμη κάποιον, δὲν ἀφήνουν νὰ αἰσθανθῇ κανεὶς λύπησιν γι' αὐτοὺς ποὺ κυριεύονται ἀπὸ αὐτά. Ἀλλὰ ἡ μὲν ὑπερβολὴ τῆς ἀθλιότητάς τους ξυπνᾷ τὴν συμπόνια, ἡ ἀφορμὴ ὅμως τῆς ἀρρώστειας τους ἐρεθίζει κι' ἀγανακτεῖ αὐτὸν ποὺ ξέρει τὴν αἰτία.

Γιατί ὅταν τοὺς βλέπωμε, πέφτομε σὲ μιὰ μέση κατάστασιν· κι' οὔτε τοὺς λυπούμαστε, γιατί δὲν μᾶς ἀφήνει ἡ ἀφορμὴ τῆς ἀρρώστειας τους· μὰ οὔτε καὶ θυμώνομε· γιατί δὲν μᾶς τὸ ἐπιτρέπει ἡ φοβερὴ τους θέσις· ἀλλὰ τηροῦμε μιὰ στάσιν, ἀνάμεσα τῆς συμπόνιας καὶ τῆς κατάκρισις. Γιατί δὲν ἀρρώστησαν, ἀπὸ τὸ φυσικὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως γίνεται μὲ τοὺς ἄλλους οὔτε τοὺς ἐπιβουλεύθηκε κανεὶς· ἀλλὰ μονάχοι τοὺς ἐπροκάλεσαν τὴν ἀρρώστεια τους· καὶ θεληματικὰ τοὺς ἔπεσαν στὸ βάραθρον τῆς συμφορᾶς. Κι' ὅπως δὲν λυπούμαστε γι' αὐτοὺς ποὺ μόνον τοὺς δένουν τὴν θηλειὰ τοῦ σχοινοῦ γιὰ νὰ κρεμαστοῦν, οὔτε καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ πέφτουνε μόνον τοὺς στὰ γκρεμνά, οὔτε γι' αὐτοὺς ποὺ αὐτοχειριάζονται μὲ σπαθιά, ἔτσι δὲν λυπούμαστε κι' αὐτοὺς. Κι' ἂν ἔπρεπε νὰ συγχωρήσουμε κάποιους, μᾶλλον θᾶπρεπε νὰ συγχωρέσουμε ἐκείνους· ἂν καὶ δὲν ἀξίζουμε κι' αὐτοὶ καμμιά συγγνώμη.

Γιατί ἐκεῖνοι μὲν, εἴτε ἀπὸ συκοφαντίας, εἴτε ἐπειδὴ ἔχασαν τὴν περιουσία τους, εἴτε ἐπειδὴ περίμεναν πὼς θὰ τοὺς εὕρῃ κάποιο κακό, ἢ πὼς θὰ τιμωρηθοῦνε, εἴτε κι' ἀπὸ κάποιον ἄλλο φόβον, ποὺ τὸν περίμεναν, θέλοντες νὰ λυτρωθοῦνε ἀπὸ μεγαλύτερες συμφορές, καταφεύγουνε βιαστικὰ στὸ θάνατον, σὰν παρηγοριά καὶ σὰν νᾶναι κάποιο ἄσυλον ἢ κάποιο ἀπάνεμον λιμάνι, ποὺ θὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν βαρυχειμωνιά. Αὐτοὶ δέ, χωρὶς νᾶχουνε καμμιά τέτοια ἀφορμὴ παραδίδουνε τὸν ἑαυτὸ τους σὲ μιὰ ζωὴ, ποὺ εἶναι φοβερώτερη ἀπὸ χίλιους βίαιους θανάτους. Ταυριάζει λοιπὸν ἐδῶ νὰ εἰποῦμε, ἐκεῖνο ποὺ ἔλεγεν ὁ σοφός: «Τὶς ἐλεήσει αἰοιδὸν ὀφίοδηκτον καὶ πάντας τοὺς προσάγοντας θηρίους ἑαυτοῦς;» Ποιὸς θὰ λυπηθῇ τὸν

μάγο πού τόν δαγκάνει κάποιο φίδι, κι' ὅλους ἐκείνους πού μα-
ζεύουνε τῖς ὀχιές κοντά τους; (Ἐκκλ. ιβ', 13).

★

Γιατί θεριό εἶναι ἡ τρυφή· θεριό φοβερό κι' ἀτίθασσο. Καί
δὲν μᾶς ρημάζει τόσο ἓνας σκορπιός ἢ ἓνα φίδι, πού κρυφογλυ-
στῶ στοῦ στήθός μας, ὅσο μᾶς καταστρέφει καί μᾶς ἀναστατώνει
ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀπόλαυσης. Γιατί ἐκεῖνα μονάχα τὸ σῶμά μας
βλάπτουν. Αὐτὴ ὅμως ὅταν θρονιασθῆ μέσα μας, καταστρέφει
καί τὴν ψυχὴ μας καί τὸ σῶμά μας. Γι' αὐτό, ἄς τὴν ἀποφεύ-
γουμε, σὰν φρόνιμοι ἄνθρωποι. Κι' ἂν πιστεύεται πραγματικὰ
πὼς ἔχει κάτι καλό, μὴ μ' ἀνέχεσθε καί μὴ μ' ἀκοῦτε. "Ἄν ὅπως
εἶναι ἀληθινὰ αὐτὰ πού σᾶς λέω, καί τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καί
καταστροφή μας εἶναι καί μᾶς κάνει νὰ ξεπέφτουμε στὸν ἔσχατο
περίγελο ἀπὸ ὅλους, προστατέψετε τοὺς ἑαυτοὺς σας· καί περι-
φρουρήσετε τὴν σωματικὴ καί τὴν ψυχικὴ σας ὑγεία. Δὲν σᾶς
λέω νὰ σκληραγωγῆτε τοὺς ἑαυτοὺς σας, ἂν δὲν τὸ θέλετε. "Ἄς
ἀφανίσουμε ὅμως κι' ἄς περικόψουμε καθετὶ τὸ περιττὸ καί καθετὶ
πού εἶναι ἔξω ἀπὸ τῖς πραγματικὲς μας ἀνάγκες. Γιατί ποῖος
θὰ μᾶς συγχωρέσει, ὅταν ἄλλοι μὲν δὲν μποροῦνε νὰ χουνε οὔτε
τ' ἀπολύτως χρειαζόμενα γιὰ τὴν ζωὴ τους, κι' ἐμεῖς ξεφεύ-
γομε ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο καί ξοδεύουμε πολὺ περισσότερα
ἀπὸ τῖς ἀνάγκες μας; "Ἄς ἔχουμε λοιπὸν σὰν ὄριο στὴν τροφή
μας, αὐτὸ πού δὲν βλάπτει· καί τὸ νὰ μποροῦμε, χωρὶς βέβαια
βλάβη μας, νὰ χορτάσωμε κάποιον πεινασμένο. Τὸ παραπάνω
ἄς μὴν τὸ ἐπιδιώκουμε. Καί μᾶλλον, ἂν πρέπει νὰ εἰπῶ κάτι
παράξενο καί πού εἶναι ἀντίθετο πρὸς τὴν κοινὴ γνώμη, κι'
ὅμως ἀληθινὸ· ἂν ἀναζητοῦμε κι' ἐμεῖς τὴν ἡδονή, νὰ ξέρωμε
πὼς θὰ τὴν βροῦμε περισσότερο στὴν αὐτάρκεια, παρά στὴν
τρυφή καί τὴν ἀπόλαυση.

Ἀπὸ τὸν τέταρτο λόγο πρὸς τὸν Πλούσιο
καὶ τὸν Λάζαρο. (Migne A', σελ. 1012).

Ἀπόδοση Θ. Σ.

Ἄ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαν-
τήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων
εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔρ-
γον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν
κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύναν-
ται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀπο-
ριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα
τῆς ἀλληλογραφίας.

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

Φρικτό τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ διπλοῦ θανάτου, δηλαδὴ τοῦ φυσιολογικοῦ, μὲ τὴ φθορὰ τοῦ σωματικοῦ ὀργανισμοῦ, ποὺ μοιραίως θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ σωματικὸς θάνατος καὶ ὁ τάφος κατὰ τὸ «γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει», ὡς καὶ τοῦ ψυχικοῦ, ἔνεκα τῆς ζωῆς τῆς ἀμαρτίας καὶ καταπατήσεως τῶν θείων ἐντολῶν. Ὁ δευτέρος αὐτὸς θάνατος εἶναι καὶ ὁ χειρότερος μὲ τίς τραγικὰς συνέπειες, γιατί ἀκολουθεῖ ἡ κρίσις καὶ ἡ αἰώνιος καταδίκη κατὰ τοὺς θείους λόγους «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις» (Ἐβρ. θ. 27). Ἐὰν ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι μία πραγματικότης, γεγονός εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ ἐπιβίωσις στὴν αἰωνιότητα. Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς ὅτι ἡ μέλλουσα μετὰ θάνατον ἀτέλειωτη αὐτῆ ζωῆ εἶναι ὑπὸ δύο καταστάσεις τοῦ ἄδου, τῆς μακρᾶν τοῦ ἀπολύτου ἀγαθοῦ τοῦ Θεοῦ αἰωνίου καταδίκης καὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐνας βαρεὶά ἄρρωστος, ποὺ ἔχει ἔστω καὶ λίγες ἐλπίδες θεραπείας καὶ διασώσεως θὰ σπεύσῃ νὰ λάβῃ τὸ φάρμακον, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον, πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ποθητῆς υἱείας του. Θ' ἀπετέλῃ δὲ ἔγκλημα κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του ν' ἀρνηθῆ νὰ τὸ λάβῃ, ἔστω καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο γιὰ μία μικρὴ παράτασι τῆς ζωῆς του. Θὰ ἦτο ὁμοίως παραφροσύνη ἐὰν, προκειμένου περὶ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, ἐνῶ ὑπάρχει, δόξα τῷ Θεῷ, τὸ φάρμακον τῆς σωτηρίας, ἀρνεῖται ἢ ἀναβάλλει νὰ τὸ λάβῃ ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος καὶ ἔτσι κινδυνεύει ἐξ ἀμαρτιῶν του νὰ ἀποθάνῃ τὸν αἰώνιον θάνατον, κωφεύων στὴ θεία πρόσκλησι τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως καὶ σωτηρίας. Συμβαίνει δυστυχῶς νὰ γινώμεθα πολὺ ἐγκόσμιοι, νὰ μᾶς τραβᾷ πολὺ ἡ ζωὴ, ἡ ὑλικὴ ἐργασία καὶ νὰ διαθέτουμε στὴν ἀπασχόλησι τῶν ὑλικῶν πραγμάτων ὅλο τὸ καιρὸ μὲ ζημία τῶν πνευματικῶν, τὰ ὅποια εἴτε ξεχνοῦμεν, εἴτε λίγο ἐνδιαφερόμεθα. Καὶ ἀναβάλλομεν γιὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ποὺ πρέπει νὰ προτάσσωνται, καθὼς μᾶς δίδαξε καὶ ὁ Κύριος ποὺ εἶπε: Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ... (Ματθ. ε' 33). Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἡ ζωὴ μας νὰ παρέρχεται σκοτεινὴ, χωρὶς νὰ δοκιμάζουμε τὴ χαρὰ ποὺ αἰσθάνονται οἱ πιστοὶ καὶ τὸ φρικτώτερο, ἡ αὖριον ποὺ θὰ περιμέναμε γιὰ νὰ ζήσουμε καὶ στὰ πνευματικὰ νὰ μὴν ἔλθῃ ποτὲ καὶ ἔτσι χάνουμε τὴν ψυχὴ μας.

Μὲ τὴ λῆψι τοῦ φαρμάκου ἀποκτᾶς τὴν ψυχικὴν υἱείαν σου καὶ πλήρη θεραπείαν, καὶ τελικὰ τὴν αἰωνίαν δόξαν καὶ μακαριότητα, καθὼς ὁ Κύριος μᾶς τὴν ὑπόσχεται. Καὶ ἐρωτᾶται ποῖο

είναι τὸ φάρμακο; Εἶναι ἡ πίστις. Καὶ συγκεκριμένα νὰ πιστεύης στοὺς σκοποὺς τοῦ Θεοῦ, πού ἔχει γιὰ σένα, πίστι στὴ παρουσία τοῦ Θεοῦ, στὶς ὑποσχέσεις του καὶ στὴ δύναμή του, πού μπορεῖ νὰ μᾶς ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ κάθε στενοχώρια καὶ ἀνησυχία. Σὲ μιὰ κατάστασι πού ἀντιμετωπίζεις ἀντιξοότητες στὴ ζωὴ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ὑποψιαστῆς, ὅτι δὲν σὲ παραστέκει ὁ Θεός, ὅστις καὶ γνωρίζει καλὰ ὅλα τὰ τῆς ζωῆς σου. Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλωμεν ὅτι ἐὰν ὁ ἄνθρωπος σκοπεύῃ, ὁ Θεὸς ὅμως κανονίζει κατὰ τὸ θεῖον ρητόν: Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν: (Ρωμ. γ' 28) καὶ «ἐν τῷ κόσμῳ θὰ ἔχετε θλίψιν, ἀλλὰ θαρσεῖτε ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ις' 33), καθὼς διεκήρυξεν ὁ Μέγας Νικητῆς καὶ Σωτῆρας μας Χριστός. Πίστι λοιπὸν στὴ δύναμι καὶ στὴ ἀγάπη καὶ τὴν παντογνωσία τοῦ Θεοῦ. Ἔπειτα νὰ πιστεύσης στὸ Σωτήρα Χριστόν: «πίστευσον εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ σωθήσῃ..» (Πράξ. ις' 3). Νὰ ἔχῃς δηλαδὴ μιὰ συνειδητὴ πίστι πὸς τὸ νὰ στηρίζεται στὸ μεγάλο γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰω. α' 14), πίστι στὴ «συμφιλίωσι» πού ἔκαμε ὁ Θεὸς ἐν τῷ Χριστῷ μετὰ τὸν κόσμον (Β' Κορ. ε' 18). Πίστι στὴν «ἀντικατάστασι», τὴ θυσία δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἐνόχων καὶ τὴ τακτοποίησί μας μετὰ τὸ Θεό, μετὰ τὴ συγχώρησι καὶ τὴν εἰρήνην, ὅτι ὁ Χριστὸς «ἐγένετο ἁμαρτία γιὰ μᾶς γιὰ νὰ γίνωμεν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ὅτι ἅπαξ ἔπαθε περὶ ἁμαρτιῶν, ὁ δίκαιος ὑπὲρ τῶν ἀδίκων, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν Θεόν» (Α' Πέτρ. γ' 18). «Διότι ἡ τιμωρία ἧτις ἔφερεν τὴν εἰρήνην ἡμῶν ἦτο ἐπ' Αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν πληγῶν Αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν». (Ἦσ. νγ' 5). Ἡ πίστις καὶ ἀποδοχὴ ὅλων αὐτῶν τῶν λυτρωτικῶν γεγονότων εἶναι τὸ χέρι τῆς καρδίας πού πιάνει τὸν Σωτήρα. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μόνο μέσον μετὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἁμαρτωλὸς παίρνει τὴ χάρι πού τοῦ προσφέρει ὁ Χριστὸς γιὰτὶ καθὼς γράφει ὁ θ. Παῦλος «Καρδιά μὲν πιστεύεται...εἰς σωτηρίαν» (Ρωμ. ι' 9-10). «Στὴ ζωὴ τῆς πίστεως, ὁ Χριστὸς γίνεται σὲ μᾶς πραγματικότης. Ὅταν δὲν ἔχομε πίστι, ὁ Ἰησοῦς εἶναι γιὰ μᾶς ἓνα ἀπλὸ ὄνομα, ἓνα πρόσωπο πού ἔζησε ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, πρὶν τόσον καιρὸ, πού ἡ ζωὴ του εἶναι γιὰ μᾶς τώρα μιὰ ἱστορία. Ἀλλὰ μετὰ μιὰ πρᾶξι πίστεως ὁ Ἰησοῦς γίνεται πρόσωπο πραγματικόν, πού τὸ συναισθάνεται ἡ καρδιά μας. Ὅταν λαβαίνει κανεὶς κάτι, σημαίνει ἐπίσης ὅτι τὸ ἔσφιξε στὸ χέρι του ἢ τὸ κατέχει. Τὸ πρᾶγμα πού λαβαίνω γίνεται δικόν μου, οἰκειοποιεῖμαι ἐκεῖνο πού δίδεται. Ὅταν δέχομαι τὸν Χριστόν, γίνεται Σωτήρας δικός μου, τόσον δικός μου, πού οὔτε ζωὴ οὔτε θάνατος θὰ μπορέσουν νὰ μοῦ τὸν ἀφαιρέσουν. Αὐτὸ σημαίνει νὰ δεχθῶ τὸν Χριστόν, νὰ τὸν δεχθῶ ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν συναισθάνωμαι στὴν καρδιά μου, νὰ τὸν οἰκειοποιηθῶ ὡς δικόν μου. Αὐτὸ ἐννοεῖ τὸ «Καθὼς παρελά-

βετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον...» (Κολ. β' 6) (C.H.Spurgeon).

Αὐτὴ τὴν πίστι στή σωτηρία διὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅσοι τὴν ἔχουν, ὄχι μόνον πῆραν τὴν θεραπεία τῶν ψυχικῶν των τραυμάτων, ἀλλὰ καὶ μετεβλήθη ἡ ζωὴ των μετὰ τὴν θείαν γαλήνην, ποὺ πλημύρισε μέσα τους, γιατί ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ χορηγὸς τῆς εἰρήνης, καθὼς ἔλεγεν ὁ ἴδιος· «ἡ πίστις σου σέσωκέ σε πορεύου εἰς εἰρήνην». (Λουκ. ζ' 50) καὶ «ἐλάτε κοντὰ μου ὅλοι οἱ κουρασμένοι καὶ θὰ βρῆτε ἀνάπαυσι» (Ματθ. ια' 28). Αὐτὸ ἐπειραματίσθη καὶ ὁ δεσμοφύλαξ τῶν Φιλιππων, ποὺ ἐνῶ στὴν ἀπόγνωσί του καὶ ἀπιστία ἦτο ἔτοιμος καὶ νὰ αὐτοχειρισθῆ, πρόλαβε καὶ στή πρόσκλησι ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο νὰ πιστεύσῃ στὸ Χριστό, ἔλαβε τὸ φάρμακο αὐτὸ τῆς πίστεως καὶ τὸ ἀποτέλεσμα· «ἠγαλλιάσατο» μ' ὅλη του τὴν οἰκογένεια καὶ εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ (Πράξ. ις' 34). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μετέβαλε τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς οἰκογενείας του σὲ παράδεισο ἀπὸ τώρα, γιὰ νὰ μπῆ, ὅταν «θὰ μετέβαινε ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» στὸν αἰώνιον παράδεισον. Ἦταν γιὰ τὸ δεσμοφύλακα ἡ πιὸ κρίσιμη στιγμή τῆς ζωῆς του ποὺ τοῦ μετέβαλε τὸν ροῦν τῆς ἱστορίας τῆς αἰωνίου ζωῆς του.

Ἐνα τέτοιο ἀποφασιστικὸ βῆμα ἔκαμε καὶ ὁ γράφων τὴν κατωτέρω μαρτυρία του δεσμώτης καὶ μάλιστα χωρὶς ἀναβολή. Μέσ' τὸ κελλὶ του κλεισμένου ἤλθε στὸν ἑαυτόν του, αὐτοσυγκεντρώθηκε, ἀνέτρεξε στὸ παρελθὸν τῆς δραματικῆς του ζωῆς, αὐτοελέγχθη, ξύπνησε καὶ μετὰ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ ἐπίγνωσι πῆρε τὴ μεγάλη ἀπόφασιν νὰ ζῆσῃ στὸ ἐξῆς τὴν πνευματικὴν ζωὴν «περιπατῶντας ἐν τῷ φωτὶ καθὼς αὐτὸς εἶναι ἐν τῷ φωτί...» (Α' Ἰω. α' 7). Καὶ τώρα μετὰ τὸν πειραματισμὸν τῆς ἀναγεννήσεως, αὐθόρμητα ἀφίνει τὴν ψυχὴν του νὰ ἐκδηλωθῆ μετὰ τὴν φωτισμένην κατωτέρω μαρτυρία του, ποὺ εἶναι ἐμπλουτισμένη καὶ μετὰ γραφικὰ σχετικὰ πρὸς τὸ θέμα ποὺ τὸν ἀπασχολεῖ χωρὶα καὶ παρατομπάς. Παρὰ τὴν ἀρρώστεια τῆς ψυχῆς του, ποὺ ἐδημιούργησε ἕνα βεβαρυμένο καὶ ἔνοχο παρελθόν, δὲν ἀρνήθηκε τελικὰ τὸ φάρμακο τῆς ψυχῆς καὶ τῶν δεινοπαθημάτων του. Ἄνοιξε τὴν καρδιά του καὶ στὴν πρόσκλησι τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον τώρα ἀγαπᾷ καὶ ὑπηρετεῖ. Καὶ μετὰ τὴν φωνή του, ποὺ φλέγεται ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τοὺς ὁμοιοπαθεῖς συνανθρώπους του, ἀπευθύνεται καὶ πρὸς ὅσους δὲν πῆραν τὸ σωτήριον αὐτὸ φάρμακο τῆς πίστεως καὶ ὑπακοῆς, γιατί καὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς σὲ ἀπευθύνεται ὁ θεὸς λόγος. Καὶ «ἡ πίστις σου σέσωκέ σε» (Λουκ. ζ' 50) καὶ «εἶθε νὰ ἤκουες...» (Ἦσ. μὴ' 18) καὶ ἡ ἀπειλὴ τῆς «ράβδου» τοῦ Κυρίου (Μιχ. ε' 9-15).

Ἄρχμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

«Εἶθε νὰ ἤκουες τὰ προστάγματά μου. Τότε ἡ εἰρήνη σου ἔθε-

λεν εἶσθε ὡς ποταμός, καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ὡς κύματα θαλάσσης (Ήσ. μὴ' 18).

Δυστυχησμένη ἄνθρωπε ὁ γύρω σου κόσμος εἶναι δυνατόν νὰ σέ θαυμάζει, νὰ σέ ζηλεύει, νὰ σέ μακαρίζῃ καὶ τοῦτο διότι βλέπει τὸ φαινόμενο καὶ ὄχι τὴν καρδίαν, τὰ ὑπάρχοντά σου, τὴ λαμπρότητα τοῦ οἴκου σου, τὸν ὑποκριτικὸ σεβασμὸ τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων, βλέπει τὴν κοινωνικὴν παράστασιν τῆς οἰκογενείας σου, ἢ ἐὰν εἶσαι νέος τὸ σφρίγος τῆς νεότητός σου καὶ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ σέ περιβάλλουν, καὶ τὸν κάμνουν νὰ πιστεῦῃ ὅτι εἶσαι εὐτυχής. Ὡ πόσον ἀπατάται· ἐὰν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ διεισδύσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ ἔσωτερικοῦ σου κόσμου, θὰ εὑρίσκε τὸ ὅλως ἀντίθετον ἀπὸ ὅτι τώρα πιστεύει. Σὺ ὁ ἴδιος ἐὰν μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν τὸ ἔχῃς πράξει, σὲ παρακαλῶ ρίψε μιὰ ματιὰ καὶ ἐξέτασε σεαυτὸν· εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι θὰ φρίξῃς ὅταν διακρίνῃς τὴν κατάστασιν σου, τὸν δρόμον σου, τὸ κατάντημά σου. Θὰ γνωρίσῃς ὅτι εἶσαι ἓνας μέγας ὑποκριτῆς καὶ μασκοφόρος, παρουσιάζεσαι ἐνώπιον πάντων ἄλλος ἀπ' ὅτι στήν πραγματικότητά εἶσαι. Ἐὰν τολμᾷς βγάλε τὴν προσωπίδα. Δὲν τολμᾷς νὰ τὸ πράξῃς, διότι ἂν τὸ πράξῃς, θὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου τὸ ἀκατανόμαστον ἐξαθλιωμά σου καὶ ἔτσι πλέον θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ζῆς, θὰ σβύσῃς ἀμέσως, θὰ ἐξαφανισθῇς. Ὡστε ὁ δρόμος ποὺ βαδίζεις, εἶναι δρόμος τοῦ σκότους, τοῦ ψεύδους, τῆς ὑποκρισίας. Μία ἔστω καὶ ἀσθενεστάτη φωνή, ποὺ βγάνει ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σου, σὲ καλεῖ πάντοτε νὰ συνέλθῃς, νὰ ἀφυπνισθῇς, νὰ ἀλλάξῃς πορείαν, μὰ ὅμως δὲν τὴν προσέχεις, κωφεύεις εἰς τὴν σωτήριον φωνήν της. Καὶ μόνον αὐτό· Εἶναι καὶ τόσα ἄλλα ποὺ ἔπρεπε νὰ σέ κάνουν νὰ συνέλθῃς καὶ ὄχι νὰ τρομάξῃς. Οἱ πιστοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου Ναζωραίου, τὸ Εὐαγγέλιόν του, ἡ Ἐκκλησία Του, σὰν ἐκτυφλωτικοὶ προβολεῖς ποὺ εἶναι, συνεχῶς τὸ λαμπρὸν των φῶς φθάνει μέχρι ἡμῶν, καὶ φωτίζει ὀλοκλήρον τὸν ψυχικόν σου κόσμον. Ὡ πόσον ἀγωνιᾷς καὶ ταράττεσαι, ποὺ βλέπεις μυριάδες δηλητηριώδη φίδια τῆς ἀμαρτίας νὰ κατατρώγουν καὶ νὰ καταφθεῖρουν τὴν δυστυχησμένην καρδιά σου.

Παρ' ὅλα ταῦτα ἐξακολουθεῖς νὰ κοιμᾷσαι, δὲν συνέρχεσαι, δὲν ἐγκαταλείπεις τὸν τρισάθλιον δρόμον σου καὶ νὰ πλησιάσῃς εἰς τὸ φῶς διὰ νὰ γίνῃς «υἱὸς φωτός», ἀλλὰ πράττεις τὸ ἀντίθετον, προσπαθῶντας νὰ ἀποφύγῃς τὸ τόσον δι' ἐσὲ ἐνοχλητικὸν φῶς (ἂν καὶ τοῦτο δὲν σοῦ εἶναι δυνατόν), καὶ ἀρχίζεις δι' ὅλων τῶν μέσων καὶ δυνάμεών σου νὰ τὸ καταπολεμῇς. Πρόσεξε «σκληρὸν εἶναι νὰ λακτίξῃς πρὸς κέντρα» (Πράξ. θ' 5). Δὲν δύνασαι νὰ προξενήσῃς οὐδεμίαν βλάβην, εἰς τὸν ἀπόρθητον βράχον, ποὺ μὲ τόσην μανίαν καταπολεμᾷς (Ματθ. ις' 18). Σοῦ ἦτο δυνατόν νὰ εὕρῃς γαλήνην, σοῦ εἶναι πολὺ εὐκόλον νὰ εὕρῃς ἀνάπαυσιν καὶ

σωτηρίαν, τώρα εἶσαι δυστυχής, ὑποφέρεις, ἀγωνιάς, πονεῖς. Ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεώς σου καὶ οἱ φωτεινὲς ἀκτῖνες τῆς Ἐκκλησίας, σοῦ ἔχουν μεταβάλλει τὴν ζωὴν, σὲ συνεχῶς μαρτύριον. Εἰρήνη δὲν εἶναι εἰς τὸν ἀσεβῆ, λέγει ὁ Θεός, Ἡσ. νζ' 21, ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἶναι πόνος καὶ οἱ μόχθοι αὐτοῦ λύπη, καὶ τὴν νύκτα ἔτι ἡ καρδία αὐτοῦ δὲν κοιμᾶται. Ἐκκλ. β' 23. Ὡ πόσον ἀξιοθρήνητος πού εἶναι ἡ κατάστασίς σου. Καὶ μόνον αὐτό; Τὸ μέλλον, τὸ τέρμα τοῦ παναθλοῦ δρόμου σου ζεύρεις ποῦ θὰ εἶναι; πρόσζε ἐπ' αὐτοῦ θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ ὁ ἴδιος ὁ Θεός: Ἄνθρωπος γεννημένος ἐκ γυναικὸς εἶναι ὀλιγόβιος, καὶ πλήρης ταραχῆς, ἀναβλαστάνει ὡς ἄνθος καὶ κόπτεται, φεύγει ὡς σκιά, καὶ δὲν διαμένει. Ἰωβ ιδ' 1-2. (Ἀκοῦς; δὲν θὰ διαμεῖνῃ ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον ἐγεννήθη ἐκ τῆς γυναικὸς, τὸ σῶμά σου πού τόσο τὸ λατρεύεις, ἢ ἡ σάρκα σου θὰ γίνῃ σκωλήκων βρῶμα καὶ δυσωδία καὶ κατόπιν χῶμα, γῆς.) «Πᾶσα σὰρξ θέλει ἐκπνεύσῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος θέλει ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ χῶμα, Ἰωβ. λδ' 15, καὶ σκώληκες θέλουσι σκεπάσῃ αὐτόν. Ἰωβ κα' 26.

Θὰ ἔλθῃ ὀριστικὰ ὁ καιρὸς οὗτος καὶ τότε; Ὡ καὶ τότε θὰ προηγηθῇ πάντων τούτων ἡ ἐπιθανάτιος ἀγωνία, τὸ φρικτὸν καὶ πολυτάραχον ἐκεῖνο πάλαιμα μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Οἱ ἄνθρωποι σου ὅσον ἰσχυροὶ καὶ ἂν εἶναι, δὲν δύνανται νὰ σοῦ παρέξουν καὶ τὴν ἐλαχιστοτέραν βοήθεια. Τὰ ὑπάρχοντά σου; Μᾶλλον θλίψεις σοῦ προξενούν καὶ τοῦτο διότι τὰ ἀποχωρίζεσαι, τὰ ἐγκαταλείπεις, τὰ ἀφήνεις διὰ πάντα, δὲν θὰ τὰ ξαναἰδῆς πλέον ποτέ. Ὅποῖον ἀγῶνα ἔχει ἡ ψυχὴ τότε χωριζομένη ἐκ τοῦ σώματος, ὁποῖων δακρύων τότε καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ ἐλεῶν αὐτήν. Ὁ σκοτεινὸς βίος σου σὰν ἀγανὲς βάραθρον ἵσταται δίπλα σου, αἱ δὲ ἀκατανόμαστοι βδελυραὶ σου πράξεις, ὡσὰν λυσσασμένα σκυλιὰ σὲ σέρνουν πρὸς τὸ καταστρεπτικόν, συνταρακτικόν καὶ ὀδυνηρὸν ἐκεῖνο χάος. Ἔτσι εἶναι, ὁ δρόμος ὁ σκοτεινὸς πού ἀκολούθησες σὲ ἔφερον εἰς τὴν φρικτὴν καὶ τραγικωτέραν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν καὶ διὰ τῆς σπαρακτικῆς πτώσεως τοῦ βάραθρου, ἐφέρθης εἰς τὸν τόπον τῆς αἰωνίου βασάνου, ὅπου «ὁ σκώληξ αὐτῶν δὲν τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ δὲν σβύνεται». Μάρκ. θ' 44. Ἐὰν ἐκεῖνα πού ἐβλεπες, ἢ ἐσὺ πού βλέπεις, πού ἤκουες, ἢ ἀκοῦς, τὰ πρόσζεες, δὲν θὰ ἔφθανες εἰς αὐτὸ τὸ οἰκτρὸν κατάντημα. Ἐὰν τὰ προσέξῃς, θὰ ἀποφύγῃς τὴν φθορὰν καὶ τὴν αἰωνίαν καταδίκην. Πρόσζε, διέρχεσαι τὴν γέφυραν τῆς παρουσίας προσωρινῆς ζωῆς, μὴν τὸ κᾶνης καὶ σὺ ὡσὰν ἐκεῖνον τὸν πτωχὸν πού τὴν διῆλθε μὲ κλειστὰ τὰ μάτια καὶ ἔτσι δὲν εἶδε τίς χρυσὲς λίρες, πού τοῦ εἶχε ρίψει ἕνας ἐλεήμων ἄνθρωπος διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν μᾶστιγα τῆς φοβερῆς πενίας πού τὸν κατεῖχε. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μπροστὰ στὸν δρόμον σου ὁ πολυεὐσπλαχνος Θεὸς ἔχει ρίψει θησαυρὸν μέγα καὶ ἐσὺ δὲν τὸν

βλέπεις, διότι τὸ σκοτεινὸν κάλυμμα τῆς ἁμαρτίας κάμνει τὰ μάτια καὶ δὲν τὸν διακρίνουν. Ὁ θησαυρὸς οὗτος θὰ σὲ πλουτίσῃ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν θὰ σοῦ χορηγήσῃ ἐξέχουσαν καὶ ὑπέρλαμπρον θέσιν. Τώρα εἶσαι δυστυχῆς, νύκτα καὶ ἡμέραν ἀγωνίζεσαι, ἀνησυχεῖς, ὑποφέρεῖς. Πρόσεξε εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς σου (ποῦ εἶναι φωνὴ τοῦ Θεοῦ), Δευτ. λ' 14, εἰς τὴν φωνὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ποῦ καθημερινῶς σὲ καλεῖ, εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ διακηρύττεται ἀπὸ κληρικοῦς καὶ λαϊκοῦς ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης. (Ρωμ. ι' 13).

Ἦν τι χαρὰ ὅταν ὑπακούσης καὶ προσέλθῃς, ὁ ἀνεξιχνίαστος καὶ ἀνεξάντλητος πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ θὰ γίνῃ κτῆμά σου, καὶ φίλε μου, ὀλόκληρος θὰ εἶναι δικός σου. Ἀποκ. γ' 20. Ὁ Χριστός, ἀπὸ σκότος ποῦ εἶσαι τώρα, θὰ σὲ μεταβάλλῃ εἰς φῶς, Ἐφ. ε' Β, ἀφοῦ πρῶτον θὰ σοῦ ἀφαιρέσῃ ἅπαν τῶν ἁμαρτιῶν σου τὸ βᾶρος. «Ἐξήλειψα, ὡς πυκνὴν ὀμίχλην, τὰς παραβάσεις σου, καὶ ὡς νέφος τὰς ἁμαρτίας σου», λέγει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου. Κεφ. μο' 22. «Θὰ συγκαταλεχθῆς καὶ σὺ μετ' ἐκείνων ποῦ ἐπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. Ἀποκ. γ. 14. Θὰ ἐλευθερωθῆς ἀπὸ πάντα δεσμὸν ἢ πάθος. Ἰωάν. η. 36. Θὰ γίνῃς νέος εἰς τὴν καρδίαν, νέος εἰς τὴν ψυχὴν, νέος εἰς τὸ πνεῦμα, Ἰεζ. ια. 19, νέος κατὰ πάντα, β' Κορ. ε. 17. Δὲν εἶσαι ξένος καὶ πάροικος, ἀλλὰ συμπολίτης τῶν Ἁγίων καὶ οἰκειὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐφ. β' 19. Τέκνον Θεοῦ. Ἰωάν. α' 12. Ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πτερυγίων τοῦ Θεοῦ θέλεις χαίρει. Ψαλμ. ξν' 2. Εἰς τὸν λόγον του θὰ ἀγάλλεσαι ὡσὰν νὰ εὕρισκῃς λάφυρα πολλὰ, Ψαλμ. ριθ' 162. Αἱ κρίσεις του θὰ σοὶ εἶναι ἐπιθυμηταὶ παρὰ τὸ χρυσίον, μάλιστα παρὰ τὸ πλῆθος καθαροῦ χρυσοῦ καὶ γλυκύτεραι ὑπὲρ τὸ μέλι καὶ τοὺς σταλαγμοὺς τῆς κηρήθρας. Ψαλμ. ιθ' 9-10. Διὰ τὴν σωτηρίαν σου, ἥτις σοῦ ἐχορηγήθη δωρεὰν καὶ κατὰ χάριν, Ἐφ. ε. 8, θὰ εὕρισκεσαι εἰς διαρκῆ ἀγαλλίασιν καὶ χαράν, Ψαλμ. ιγ' 5, Ἰωάν. ιε' 11, προσέτι θὰ εἶσαι πλήρης κατὰ πάντα, Κολ. 10, καὶ τὸ μέλλον σου θὰ εἶναι: Ἐνδοξον, μακάριον καὶ πανευτυχές. «Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὀφθαλμὸς δὲν εἶδε, καὶ ὠτίον δὲν ἤκουσε, καὶ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου δὲν ἀνέβησαν, ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Θεὸς διὰ τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτόν». Α' Κορ. β' 9. Ἄκουσα μετὰ προσοχῆς τί ὁ Θεὸς λέγει: «Διαμαρτύρομαι πρὸς ἐσᾶς σήμερον τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν, ὅτι ἔθεσα ἐνώπιόν σας τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν. Δευτ. λ' 19.

Θέλεις ἐκτὸς τοῦ ἀψευδοῦς θείου λόγου νὰ ἀκούσῃς καὶ τὴν φωνὴν ἐνὸς πρώην ὁμοίου σου; Εἶμαι ἐγκάθειρκτος, καταδικασμένος εἰς πρόσκαιρα δεσμά. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ πιστεῦσῃς εὐκρινᾶ ὅποιος κι' ἂν εἶσαι, δὲν σοῦ λέγω τίποτε τὸ ὑπερβολικόν.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

Περὶ πειθαρχίας.

Πειθαρχία εἶναι, τὸ νὰ σεβώμαστε τὴν ἐξουσία, καὶ νὰ ὑπακούωμε στοὺς νόμους.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶναι πειθαρχικός, πειθαρχεῖ στὸ Θεὸ καὶ ἀποδίνει «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Ὁ πειθαρχικός συντελεῖ στὴν εὐτυχία τῆς πατρίδος του.

Ὁ Θεόπομπος σὲ κάποιον ποὺ τοῦ εἶπεν, ὅτι ἡ Σπάρτη εὐτυχεῖ, ἐπειδὴ ἔχει, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Βασιλεῖς, τ' ἀπάντησε —«Νὰ λὲς καλύτερα, ἐπειδὴ ἔχει πειθαρχικούς πολίτες». Καὶ εἶναι πολὺ προτιμώτερο νὰ πειθαρχοῦμε στὶς ἀρχές, καὶ στοὺς νόμους, παρὰ νὰ σκοτώνωμε ἐχθρούς. Ὁ Ξενοφὼν λέει· ἡ πειθαρχία εἶναι μέγιστον ἀγαθόν, γιὰ νὰ πραγματοποιιοῦμε τὸ καλόν.

Κι' ὁ Σοφοκλῆς λέει :

Ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
Αὕτη πόλεις ὄλλυσιν· ἢ δ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησι· ἢ δε σὺν μάχῃ δορὸς
τροπὰς καταρρύνουσι· τῶν δ' ὀρθουμένων
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἡ πειθαρχία,

ἦτοι· δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο κακὸ ἀπὸ τὴν ἀναρχία· αὐτὴ καταστρέφει πολιτείες· αὐτὴ ἀναστατώνει σπιτίτια· αὐτὴ μετὴ μαχητικὴν ἀντίσταση, ἀποτρέπει τὴν ἦττα, κι' αὐτὴ στὸν πόλεμο τὴ φυγὴ· σώζει τὶς περισσότερες φορές αὐτοὺς ποὺ ἀντιστέκονται, ἡ πειθαρχία.

Ἦμουν καὶ ἐγὼ βουτηγμένος μέσα στὴν γλυδὴν τοῦ κόσμου, τὰ πλούτη, τὶς δόξες καὶ τὶς τιμές, ἕως πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὑμᾶς. Παρ' ὅλα ταῦτα οὐδέποτε ὑπῆρξα εὐτυχέστερος ἀπ' ὅτι εἶμαι τώρα καὶ ἂς εὐρίσκομαι πίσω ἀπὸ τὰ σίδηρα τῆς φυλακῆς. Εἶμαι ἐνωμένος μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὡς τὸ κληῖμα μετὰ τῆς Ἀμπέλου, Ἰωάν. ιε' 5, καὶ ἀντὶ ἀπὸ τὸν ἀνεξάντλητόν του πλοῦτον ὅτι μοῦ χρειάζεται διὰ νὰ εἶμαι πλήρης ἀγαθῶν καρπῶν, πρὸς δόξαν Θεοῦ. Ἰωάν. ιε'. Πρόσεξε ἂν ἀναβάλλῃς δι' αὔριον ἕως νὰ εἶναι ἀργά, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ λέγει: «Σήμερον ἐὰν ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, μὴ σκληρῆνητε τὰς καρδίας σας». Ἐβρ. δ. 7.

Περί παρακοῆς.

Παρακοή εἶναι ἡ ἀπειθεία σὲ μίαν ἐντολή πού μᾶς ἐδόθηκε. Ἡ παρακοή εἶναι ἀσέβεια πρὸς αὐτὸν πού μᾶς ἔδωκε τὴν ἐντολή. Ἡ παρακοή εἶναι ἀθέτηση τοῦ κύρους τῆς ἐντολῆς. Εἶναι ἐνέργεια πρὸς ἐπικράτηση τοῦ ἰδικοῦ μας θελήματος, εἶναι τάση πρὸς ἀνεξαρτησία, καὶ διάθεση πρὸς αὐτενέργεια.

Κάθε παρήκοος κηρύττει τὸν πόλεμο καὶ γίνεται ἐχθρὸς τοῦ ἐντολοδότη του. Περιφρονεῖ τὸν νομοδότη, κι' ἀντιτάσσεται στὸ θέλημά του· εὐχαριστεῖται στὴν ἀναρχία, καὶ χαίρεται στὴν ἀταξία. Ἀγαπᾷ τὴν παρανομία κι' ἐντρυφᾷ στὴν ἁμαρτία· δὲν ἀνέχεται τὴν ἐξουσία καὶ δὲν ξέρει νὰ πειθαρχῇ. Οἱ παρήκοοι εἶναι ἄμυαλοι· γιατί εἶναι μέγιστη ἄμυαλωσύνη τὸ νὰ μὴν πειθαρχῇ κανεὶς στοὺς νόμους. Οἱ παρήκοοι συσσωρεύουνε κακὰ καὶ συμφορὰς ἐπάνω στὰ κεφάλια των. Εἶναι ἄθλιοι κι' ἔλεινοι καὶ τὸ τέλος τους εἶναι κακὸ καὶ τρισάθλιο.

Αὐτὸς πού καταφρονεῖ τὸν νόμο, θὰ καταφρονεθῇ ἀπ' αὐτόν· κι' αὐτὸς πού φοβᾶται τὶς ἐντολές, βαδίζει τὸν ἴσιο δρόμο. Κι' αὐτὸς πού δὲν ἀκούει τὴν φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν φυλάττει τὶς ἐντολές του, αὐτὸς καταφρονᾷ καὶ παραβιάζει τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ τὸν εὕρῃ ἡ ὄργη τοῦ Κυρίου.

Ἡ συνείδηση.

Συνείδηση εἶναι ἡ πληροφορία καὶ ἡ γνώση τοῦ ἠθικοῦ κόσμου πού ἔχει ἡ ψυχὴ μας, διακρίνει τὶς πράξεις σὲ καλὰ καὶ σὲ κακὰς· κρίνει ἀνεπηρέαστα τὴν ποιότητα καθεμιᾶς· καὶ τὶς μὲν καλὰς τὶς ἐπιδοκιμάζει, τὶς δὲ κακὰς τὶς καταδικάζει.

Τὴν συνείδηση τὴν ἔχει ἔμφυτην ἡ ψυχὴ, ἔχει δηλαδὴ ἔμφυτη τὴ δύναμη νὰ ξέρῃ, τί εἶναι δίκαιο, καὶ τί εἶναι ἄδικο, τί εἶναι ἀγαθὸ, καὶ τί εἶναι κακὸ· τί εἶναι ἀλήθεια, καὶ τί εἶναι ψέμμα.

Τὴν ἔμφυτην αὐτὴ δύναμη τὴν ἔχει πάρει ἀπὸ τὸν Θεό, γιὰ νὰ ξέρῃ τὸ θεῖο του θέλημα, καὶ νὰ μπορῇ ἔτσι, νὰ συνταυτίξῃ τὸ θέλημά της πρὸς τὸ θεῖο θέλημα.

Ὁ σκοπὸς τοῦ θείου αὐτοῦ δώρου, τὸ ἀναδεικνύει σ' ἀπαράβατο κι' αἰώνιο θεῖο νόμο, πού ἀπαιτεῖ πειθαρχία καὶ ὑποταγή. Στὴν τέλειαν ὑποταγὴ στὸν ἠθικὸ νόμο βρίσκεται ἡ πρόοδος καὶ ἡ τελείωση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιδοκιμασία καὶ ἡ βράβευση τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν συνείδηση αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἔχει· τὴν ἀνύψωση δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου σὲ περιωπὴ δόξας καὶ τιμῆς, καὶ τὴν ἀνάδειξή του «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση» τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀγία Γραφὴ διδάσκει, πὼς ὁ Θεὸς

ἐχάραξε τὸν ἠθικὸ νόμο στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ γνωρίζῃ τὸ θεῖο του ἀγαθό, καὶ τὸ τέλει κι' εὐάρεστο θέλημά του, καὶ νὰ τὸ πραγματοποιήῃ.

Ἡ συνείδηση ποῦ ξέρει τὸν αἰώνιο νόμο τοῦ Θεοῦ, γίνεται σὰν ἀγγελιαφόρος τῆς θείας βουλῆς καὶ τὴν φανερώνει στὸν ἄνθρωπο· γι' αὐτὸ κι' ἔχει τὴν ἀξίωση νὰ εἰσακουσθῆ, γιατί μὴνᾶ ὑποχρεωτικὴν ἐντολήν.

Ἡ συνείδηση, ἀπὸ τὸν χαρακτήρᾳ της, μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ σὰν στάθμη ἠθικὴ καὶ σὰν κανόνας καὶ γνώμονας, ἐπάνω στὸν ὁποῖο δοκιμάζομε τὴν ποιότητα τῶν πράξεών μας.

Ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς λέει γιὰ τὴν συνείδηση, ὅτι εἶναι λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀλάνθαστος κριτῆς. Καὶ προτρέπει, νὰ μὴν καταφρονᾶμε τὴν συνείδησή μας, ποῦ μᾶς δίνει ἄριστες συμβουλές, γιατί μᾶς θυμίζει τὸν θεῖο νόμο.

Ἡ συνείδηση τῆς ψυχῆς.

Ἡ ψυχὴ ποῦ ξέρει πῶς δὲν ἔκαμε καμμιάν ἀδικία, οὔτε κι' ἐπρόσβαλε τὸν ἠθικὸ νόμο, χαίρεται, κι' ἔχει γαλήνη, καὶ πανηγυρίζει χαρμόсуна.

Ἡ χαρὰ αὐτὴ τῆς ψυχῆς, ποῦ τὴν γιορτάζει, ἐπειδὴ φύλαξε τὸν ἠθικὸ νόμο, μαρτυρεῖ τὸν ἔμφυτο μέσα μας πόθο τοῦ ἀγαθοῦ· καὶ γι' αὐτὸ χαίρεται μὲν γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν δικαιοσύνη, θλίβεται ὅμως, γιὰ κάθε ἀδικία καὶ κάθε ψέμμα. Ἡ ψυχὴ ποῦ ἔχει συνείδηση πῶς εἶναι καθαρὴ ἀπὸ κάθε παρανομία, κι' ἂν ὑποφέρῃ χίλια δυὸ δεινά, κι' ἂν κτυπιέται ἀπὸ παντοῦ, κι' ἂν κινδυνεύῃ, ἔχει παρηγοριά της, ποῦ τὴν ἱκανοποιεῖ, τὴν ἀγαθὴ συνείδηση. Καὶ ἡ ἀγαθὴ αὐτὴ συνείδηση παρηγορεῖ τὴν ψυχὴ ποῦ πάσχει, γιὰ τὴν ἀρετὴ, γιὰ τὸ δίκαιο, γιὰ τ' ἀγαθό, γιὰ τὴν ἀλήθεια, καὶ γιὰ τὴν ὠφέλεια τῶν ἀνθρώπων.

«Ἡ συνείδηση, λέει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, μᾶς γεμίζει ἀπὸ πολλὴ χαρὰ, καὶ τόση μεγάλην εὐχαρίστηση γεννᾶ μέσα μας, ποῦ κανένας λόγος δὲν μπορεῖ νὰ τὴν παραστήσῃ. Γιατί ποῖο πρᾶγμα νομίζεις πῶς εἶναι εὐχάριστο κι' ἀξιοζήλευτο στὸν κόσμον μας αὐτόν; Τὰ τραπέζια, μὲ τὰ πλούσια φαγητά.; Ἡ σωματικὴ ὑγεία; Ἡ δόξα καὶ ὁ πλοῦτος; Ἀλλὰ ὅλα αὐτά, ποῦ τὰ νομίζεις πολὺ εὐχάριστα, ἂν τὰ συγκρίνης μ' ἐκείνη τὴν εὐχαρίστηση, ὅλα θὰ τὰ βρῆς πικρότερα στὴν σύγκρισιν αὐτῆ· γιατί τίποτε δὲν εἶναι περισσότερο εὐχάριστο ἀπὸ τὴν ἀγαθὴ συνείδηση».

Ἡ ἀγαθὴ συνείδηση ἔχει παρηγορία στὸ Θεό. Κι' ὁ Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης λέει, ὅτι «ἂν δὲν μᾶς κατηγορῆ ἡ συνείδησή

μας, ἔχομε παρρησία πρὸς τὸν Θεό, κι' ὅτι τοῦ ζητοῦμε μᾶς τὸ δίνει».

Κι' ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει· «Αὐτὸ εἶναι τὸ καύχημά μας· ἡ μαρτυρία τῆς συνείδησής μας».

Κι' ὁ Γρηγόριος Νύσσης λέει· «Τίποτα δὲν ἔχει τὴν δύναμη νὰ μᾶς εὐχαριστῆ τόσο πολὺ, ὅσο μιὰ συνείδηση χρηστὴ καὶ οἱ καλὲς ἐλπίδες».

Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος λέει κι' ἄλλοῦ· «Ὅταν ἡ συνείδησή μας χαίρεται, ὁμορφαίνει καὶ τὸ πρόσωπό μας· καὶ ἡ ὑγεία τῆς ψυχῆς μας ροδοκοκκινίζει τὴν ὄψη μας. Καὶ δὲν ἔχει εἰπῆ, μάτια καὶ χωρὶς λόγο, ὁ σοφός, πῶς «ὅταν ἡ καρδιά μας χαίρεται, ἔχει ἄνοιξη καὶ ἡ ὄψη μας».

Κι' ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέει· «Αὐτοὶ ποὺ ἔχουνε φωτεινὴ συνείδηση, λέγονται παιδιὰ τοῦ φωτὸς καὶ γυιοὶ τῆς ἡμέρας». Ἡ δὲ σοφία Σειράχ ὅτι «Μακάριος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν τὸν κατηγόρησεν ἡ ψυχὴ του ποτὲ καὶ ποὺ δὲν ἐξέπεσεν ἀπὸ τὶς ἐλπίδες του».

Ἡ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀθετεῖ τὸν ἠθικὸ νόμο.

Ἡ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ παραβιάζει τὸν ἠθικὸ νόμο εἶναι μιὰ φοβερῶτατη τυραννία. Τίποτα δὲν εἶναι φοβερώτερο γιὰ μιὰν ἁμαρτωλὴ ψυχὴ, ὅσον ἡ ἀγρυπνὴ συνείδηση ποὺ τὸν ἐλέγχει. Γιατὶ καὶ τίποτα δὲν ταρασσει καὶ δὲν τραυματίζει τόσο τὴν ψυχὴ, ὅσον ὁ ἐλεγχος τῆς συνείδησης. Τὸ πιὸ ἀδέκαστο καὶ τὸ πιὸ αὐστηρὸ δικαστήριον, εἶναι τὸ δικαστήριον τῆς συνείδησης.

Ὁ Πυθαγόρας εἶπε, ὅτι «περισσότερο ὑποφέρει ἓνας ἄδικος ἄνθρωπος, ποὺ βασανίζεται ἀπὸ τὴν συνείδησή του, παρὰ ἐκεῖνος ποὺ μαστιγώνεται καὶ πληγώνεται τὸ σῶμά του».

Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος, λέει· «Ὅσο καὶ νᾶναι κακὸς καὶ χιλιοπόνηρος κανεῖς, τὸ δικαστήριον τῆς συνείδησής σου δὲν σταματᾷ καὶ δὲν ἀφανίζεται. Γιατὶ εἶναι φυσικό· καὶ μᾶς τῶχει βάλει ὁ Θεὸς μέσα μας. Κι' ὅσο κι' ἂν θελήσωμε νὰ τ' ἀπολησμονήσωμε, ἐκεῖνο στέκεται ὀλόρθον κι' ἀπὸ πάνω μας, καὶ μᾶς καταγγέλλει φωναχτά, καὶ μᾶς τιμωρεῖ καὶ μᾶς καταδικάζει. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ποὺ εἶναι βουτηγμένος στὴν κακία καὶ στὴν ἀθλιότητα, ποὺ νὰ μὴν ὑποφέρει ἀμέτρητες στενοχώριες, κι' ὅταν στοχάζεται τὸ κακὸ, κι' ὅταν πραγματοποιῆ τοὺς ἀθλιούς του λογισμούς. Ἡ κρίση μας γιὰ τὸ καλὸ, κι' ἂν βυθισθοῦμαι μέσα στὸ βάραθρον τῆς κακίας, στέκεται μπροστὰ μας ἀδέκαστη καὶ χωρὶς νὰ λοξοδρομῆ. Κι' αὐτὸς ποὺ πέφτει σ' ἁμαρτία, ἔχει παντοτεινὸ του κατή-

γορο τὴν συνείδησή του. Κι' ὅπως δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ξεγελάσῃ τὸν ἑαυτό του, δὲν μπορεῖ παρόμοια ν' ἀποφύγῃ καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς συνείδησής του· ἀλλὰ ὑπομένει τὴν αὐστηρήν καὶ πικρὴν τῆς κατηγορίας. Γιατί, εἴτε τὸ θέλει, εἴτε δὲν τὸ θέλει, ἔχει κανεὶς πάντα μέσα τοῦ κατήγορό του τὴν συνείδησή του».

Κι' ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἄνθρωπος εἶναι αὐτὸς ποὺ τὸν ἐλέγχει ἡ συνείδησή του.

Ἡ πονηρὴ συνείδηση.

Πονηρὴ συνείδηση λέγεται, ἡ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ποὺ καταφρονεῖ τὸν ἠθικὸν θεῖον νόμον, κι' ἐπιδιώκει νὰ γίνεταί τὸ δικό του θέλημα καὶ τοῦ ἰδικοῦ του ἐγὼ τὰ βουλήματα. Ἡ συνείδηση τοῦ τέτοιου ἀνθρώπου, διστραμμένη ἀπὸ τὸ παραζαλισμένο καὶ σκοταδισμένο του μυαλό, κι' ἀπὸ τὴν κυριαρχία μέσα τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας δὲν ἐξεγείρεται· κι' οὔτε καὶ διαμαρτύρεται πλέον γιὰ ὅποιαδήποτε παράβαση τοῦ ἠθικοῦ νόμου· γιατί οὔτε νόμον λογαριάζει οὔτε καὶ νομοθέτη· καὶ ἡ ἁμαρτία τοῦ ἔχει τυφλώσει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του καὶ δὲν μπορεῖ νὰ βλέπῃ τὸ φῶς τοῦ ἠθικοῦ νόμου· τοῦ ἔχει φράξῃ τ' αὐτιά του καὶ δὲν ἔμπορεῖν ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· τοῦ ἔχει σκοτίσει τὸ νοῦ του καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀντιλαμβάνεται τὸ σωστό, τὴν ἀλήθεια· καὶ τοῦ ἔχει σκληρύνει καὶ τοῦ ἔχει πετρώσει τὴν καρδιά του καὶ δὲν αἰσθάνεται τίποτα. Ἡ συνείδησή του ἔπαθε, μ' ἓνα λόγο, πῶρωση.

Αὐτὸς ποὺ ἔχει πονηρὴ συνείδηση ζῆ μέσα στὴν κακία· σκέπτεται καὶ στοχάζεται πάντα πονηρά· ἐπιθυμεῖ τὸ κακὸ κι' εὐχαριστεῖται στὴν ἀνομία. Σὲ κανένα δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη. Τρέμει τοὺς ὑπρέτες του καὶ ὑποψιάζεται τὸν καθένα. Ταραχὴ βασιλεύει στὴν καρδιά του καὶ τὴν κατακυριεύει ὁ θυμὸς καὶ ἡ παραφορά. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει πονηρὴ συνείδηση, προτοῦ νὰ τὸν κάψουν οἱ φλόγες τῆς κόλασης, βασανίζεται σὰν νᾶναι μέσα στὴ φωτιά της

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰ ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Ὁ θρησκευόμενος λαὸς τῆς Κρήτης

ΕΝΑ ΜΟΝΑΧΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕ ΒΑΣΕΙΣ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Η ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΚΑΛΥΒΙΑΝΗ

Οἱ παραμονές τῆς μεγάλης Θεομητορικῆς γιορτῆς μᾶς βρίσκουν στὴν μεγαλόνησο Κρήτη. Ταξίδι με σκοπὸ ἐπαγγελματικὸ ἀλλὰ καὶ ψυχαγωγικὸ. Προσφέρει τόσο ἐνδιαφέρον ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἢ Κρήτη μετὰ τὴν ἱστορία καὶ τοὺς ἀγῶνας τόσων αἰῶνων, ὥστε ἡ ἐπίσκεψις τῆς ἀποτελεῖ ἓνα εἶδος ξεχωριστοῦ προσκυνήματος γιὰ τὸν Ἕλληνα ἰδίως ἐπισκέπτη τῆς. Τὸ θρησκευτικὸ πνεῦμα διάχυτο παντοῦ. Εἶναι ἡ πρώτη ἐντύπωσις πού μορφώνει κανεῖς. Μορφές τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς πίστεως, ὅπως ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν, ὁ Τίτος, ὁ θαυματουργὸς τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου, ὁ ἅγιος Μηνᾶς, οἱ Κρήτες μάρτυρες τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ ἅγιοι Δέκα καὶ ἓνα ἄλλο πλῆθος ὁσίων καὶ ἁγίων ἔχουν δημιουργήσει τὴν ἀτμόσφαιρα μιᾶς εὐλαβείας τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ. Αὐτὴ ἡ εὐλάβειά του ἐν συνδιασμῷ μετὰ τὸν ἡρωϊσμό του, πού ἔγραψε σελίδες καὶ ἱστορίες περίλαμπρες, ἐβοήθησε πάντοτε τὸν λαὸ τῆς μεγαλονήσου σὲ ἀγῶνες ἐναντίον σκληρῶν καὶ ἀλλοδόξων κατακτητῶν. Ἐγνώρισε θαύματα ὁ Κρητικὸς λαὸς καὶ εἰς τὴν ἀγριότητα τῶν ἐπιδρομέων καὶ τῶν κατακτητῶν του ἀντέταξε μαζί μετὰ τὸν ἀφθαστο ἡρωϊσμό του καὶ τὴν εὐλάβειά του, πού ἐστάθηκε σύμμαχος καὶ πολῦτιμος συμπαραστάτης του.

Κάθε γωνιά τῆς νήσου καὶ ἓνα ἐκκλησάκι μετὰ ἀναμμένο καντήλι, πού μαρτυρεῖ πίστι καὶ σεβασμὸ πρὸς τὰ ἅγια πρόσωπα τὰ περιβεβλημένα τὸν στέφανον τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς ἀθανασίας.

Σ' αὐτὸ τὸ γρήγορο ἀλλὰ καὶ τόσο συγκινητικὸ πέρασμά μας ἀπὸ τὴν Κρήτη καθὼς ἰδίως διασχίζαμε τὴν μεγάλη πεδιάδα τῆς Μεσσαρᾶς, αἰσθανόμεθα νὰ πλανᾶται γύρω μας μιὰ θεία μορφή. Ἡ μορφή τῆς Παναγίας τῆς Καλυβιανῆς. Μιὰ ἱστορία ἔθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ, ναὸς καὶ μοναστήρι μαζί, καὶ μιὰ ἐκδήλωσις κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ πολιτισμοῦ τὸ ἴδρυμα, πού τιμᾶται μετὰ τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας αὐτῆς καὶ πού βρίσκεται σὲ μικρὴ σχετικῶς ἀπόστασι ἀπὸ τὴν Φαιστό, τὴν Μινωικὴ ἀρχαία πόλι, πού ἐβασίλευε ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μίνωος, ὁ Ραδάμανθυς. Γιὰ τὸ θρησκευτικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ αὐτὸ ἴδρυμα καὶ τὸν δημιουργό του, τὸν σεβαστὸ ἱεράρχη τῆς

ιστορικῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος καὶ Ἀρκαδίας Τιμόθεο Παπουτσάκη ἀκούσαμε νὰ μᾶς μιλή μὲ ἐνθουσιασμό καὶ μὲ εὐλάβεια ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς κατοίκων τῆς μεγαλονήσου. Μιά φυσιογνωμία θεοποιημένη στὰ μάτια καὶ τὴν συνείδησι ὄλων, ποὺ ἐγνώρισαν αὐτὸν καὶ τὸ θεόπνευστο ἔργο του. Ἡ ἐπίσκεψίς μας στάθηκε κατόπιν τούτου ἐπιτακτικὴ καὶ ὡς καθήκον καὶ ὡς εὐκαιρία μιᾶς πραγματικῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως.

Ἡ ἱστορία τοῦ προσκυνήματος αὐτοῦ, ποὺ χρονολογεῖται ἀπὸ αἰῶνες, ὀφείλεται σὲ τυχαῖο γεγονός. Σ' ἓνα ἐρημικὸ βοσκοτόπι —καθὼς ἀναφέρουν ἱστορικοὶ τῆς μεγαλονήσου— ἕνας ποιμένας ποὺ ἔβοσκε ἐκεῖ τὰ πρόβατά του ἀρρώστησε καὶ ἔγινε χλωλὸς καὶ παράλυτος. Μάταια εἶχε καταφύγει στοὺς γιατροὺς. Ἡ θεραπεία του στάθηκε ἀδύνατος. Στὸν τόπο ποὺ βρίσκεται σήμερα ἡ μικρὴ παλιὰ ἐκκλησία ὑπῆρχε μιὰ μεγάλη ἐληά, ποὺ κάτω ἀπὸ τὴν σκιά της μαζεύονταν κάθε μεσημέρι τὰ πρόβατα. Ἀπελπισμένος ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ τὸν πυρετὸ ὁ δυστυχὴς παράλυτος βοσκὸς εἶχε ἀκουμπήσει στὴ ρίζα τοῦ δέντρου ὅταν ἕξαφνα παρουσιάσθηκε μπροστά του μιὰ μαυροφόρα γυναῖκα. Τοῦ χάιδεψε τὸ κεφάλι καὶ τοῦ εἶπε νὰ κόψῃ φύλλα ἀπὸ τὸ δέντρο, ν' ἀνάψῃ φωτιά καὶ νὰ θυμιασθῇ μὲ τὸν καπνὸ της. Καὶ μόλις εἶτε τὰ λόγια αὐτὰ ἡ μαυροφόρα γυναῖκα ἕξαφανίσθηκε ἀμέσως. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ ὁ παράλυτος βοσκὸς ἐξέτελεσε τὴν ἐντολή. Καὶ ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη αἰσθάνθηκε τὸν ἑαυτό του τελείως καλά. Ἐτρεξε γεμάτος χαρὰ σὲ ὅλη τὴν περιφέρεια καὶ διαλάλησε μὲ συγκίνηση καὶ χαρὰ τὸ θαῦμα. Στὸν τόπο τοῦ θαύματος αὐτοῦ δὲν ἐβράδυνε νὰ καταφθάσῃ πλῆθος κόσμου, ποὺ συνώδευε μεγάλο ἀριθμὸ ἀρρώστων του.

Ἐκοπταν φύλλα ἀπὸ τὴν ἐληά καὶ τοὺς ἐθύμιαζαν μὲ τὴν καπνία της. Ἐτσι ἐσυνεχίσθησαν γιὰ πολὺ καιρὸ τὰ θαύματα. Ἦταν ὅμως φυσικὸ νὰ ἐξαντληθῇ ἡ ἐληά καὶ σὲ λίγο διάστημα ἕξαφανίσθηκε καὶ ἡ τελευταία της ρίζα.

Τότε ἐσκέφθηκαν πῶς ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι ἱερὸς καὶ θὰ ὑπῆρχε ἐκεῖ κάποιος ἀρχαῖος ναὸς ἢ καμμιὰ εἰκόνα. Καὶ πράγματι μερικοὶ χριστιανοὶ ἀνασκάπτοντας τὰ ἐρείπια παλιᾶς ἐκκλησιᾶς ἀνεῦρον τὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης. Ἐχρειάσθησαν χρόνια καὶ ἀγῶνες πολλοὶ τῶν χριστιανῶν γιὰ ν' ἀπαλλοτριωθῇ τὸ κτῆμα ὅπου ἀνευρέθηκε ἡ εἰκόνα καὶ ν' ἀγορασθῇ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς τῆς πέριξ περιοχῆς τῶν Καλυβίων.

Οἱ Τοῦρκοι ἐξακολουθοῦσαν ν' ἀντιδροῦν φανατικά. Οἱ χριστιανοὶ ὅμως ἐπιμέναν καὶ συνεκεντρώνοντο τακτικὰ στὸ

θαυματοουργό έξωκκλησί. Καί ξαφνικά σ'άν από μιὰ θεία ἐπιταγή σηκώθηκαν μιὰ νύχτα καί δουλεύοντας άντρες, γυναίκες καί παιδιά μέ πέτρες, σουβάδες καί σανίδια ἔχτισαν ὡς τὸ πρῶτὸ τὸ παλιὸ ἐκκλησάκι.

Φανατικός ὁ Τοῦρκος ἰδιοκτῆτης τοῦ κτήματος, μὴ μπορώντας ὅμως νὰ τὸ γκρεμίσει ἀπὸ κάποιον δέος, ἔβαζε μέσα τὸ ἄλογό του καί τὸ μετέτρεψε σὲ σταῦλο. Τότε ἡ θαυματοουργὴ Μεγαλόχαρη ἔσπευσε σὲ βοήθεια τῶν χριστιανῶν πιστῶν της.

Ἐχρησιμοποίησε ἕνα εἰρηνικὸ καί φιλόανθρωπο τρόπο μέ τὸν ὁποῖον οἱ Τοῦρκοι—καθὼς ἀναφέρει ἱστορικὸς τῆς Κρητικῆς ἱστορίας—παρεχώρησαν θεληματικὰ τὸ ἐκκλησάκι στοὺς χριστιανούς. Εἶχε ὁ ἰδιοκτῆτης ἀγᾶς τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἕνα παράλυτο παιδί, μοναχοπαίδι, ἀπὸ πολλὰ χρόνια στὸ κρεβάτι. Ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ, πού ἦταν γυναίκα εὐλαβῆς εἶδε στὸν ὕπνο της τὴν Παναγία. Τῆς ἔδωσε παραγγελία νὰ καθάριση τὸν σταῦλο, πού ἔβαζε ὁ ἀγᾶς τὸ ἄλογό του καί ὕστερα νὰ θυμιάσει.

Μ' αὐτὸ πού θὰ ἔκαμε θὰ γινότανε καλὰ τὸ παιδί της. Παρὰ τοὺς φόβους της ἡ πονεμένη μητέρα δὲν ἐδίστασε. Ἐξετέλεσε κρυφὰ καί μόνη της τὴν παραγγελία τῆς Παναγίας. Ὅταν ἐπέστρεψε στὸ σπίτι της—συνεχίζει ἡ παράδοσις—ἀντελήφθηκε ὅτι τὸ παιδί της ἔλειπε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του. Ἀπελπισμένη ξεχύθηκε στοὺς δρόμους ἀναζητῶντας τὸ παντοῦ. Ξαφνικὰ παρουσιάσθηκε μιὰ γειτόνισσα καί ἀνήγγειλε ὅτι τὸ παράλυτο παιδί εἶναι ὑγιέστατο καί ὅτι τὴν στιγμή τούτη παίζει μέ τὰ ἄλλα παιδιά στὴν πλατεία ψηλὰ στὸν Κοῦλε τοῦ χωριοῦ. Ἔτρεξε ἔξαλλη ἀπὸ χαρὰ ἡ μητέρα του· τὸ βρῆκε δυνατὸ καί γεμάτο χαρὰ καί κλαίοντας ἐδόξασε τὸν Θεό.

Δὲν ἄργησε νὰ φανῆ καί ὁ ἀγᾶς. Ὅταν ἐπληροφορήθηκε τὰ συμβάντα προσευχήθηκε μέ εὐλάβεια καί ὠμολόγησε πῶς ἡ πίστις τῶν ρωμῶν εἶναι ἀληθινή. Συγχρόνως ἔκαμε τὴν δήλωση ὅτι παραχωρεῖ στοὺς χριστιανούς τὴν ἐκκλησία καί ὅλη τὴν γύρω περιοχὴ της. Αὐτὸ τὸ παλιὸ ἐκκλησάκι, πού φαίνεται πίσω ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν μεγάλη σημερινὴ ἐκκλησία, ἔκλεινε μέσα του τὴν πίστι καί τὴν ἐλπίδα χιλιάδων σκλάβων Κρητῶν.

Ἄν εἶναι πράγματι συγκινητικὴ ἡ ἱστορία αὐτῆ τῆς ἀνευρέσεως τῆς θαυματοουργοῦ εἰκόνας, τῆς Παναγίας τῆς Καλυβιανῆς. καί τῶν θαυμάτων της ἐξ ἴσου συγκινητικὴ παραμένει ἡ προσπάθεια πού κατεβλήθη ἔκτοτε γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ σημερινοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Παναγίας. Χριστιανικῆς γενεῆς ὀλόκληρες παρήλασαν ἐπὶ αἰῶνες μπροστὰ ἀπὸ τὴν θαυματοουργὸ εἰκόνα τῆς Θεομήτορος. Ὅχι μόνο ἀπὸ τὴν περιφέρεια τῆς Μεσσαρᾶς

ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν περιοχή Ρεθύμνης καὶ Σφακιῶν ὁλόκληρο τὸν χρόνο καὶ ἰδίως κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴν τοῦ Δεκαπενταυγούστου κύματα πιστῶν κατευθύνονται πρὸς προσκύνησι. Πολλοὶ προσέρχονται καὶ παραμένουν νὰ «δεκαπενταρίσουν», νὰ ἐξομολογηθοῦν καὶ νὰ κοινωνήσουν ἐπιστρέφοντες στὰ χωριά τους, μὲ ἱκανοποίησι, χάρι καὶ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ δύναμι ἀπὸ τὴν ἱερὴ ἀποδημία στὴν Παναγία τὴν Καλυβιανή.

Ἐκ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1958 οἱ προσκυνητὲς ἀποθαυμάζουν τὸ μεγάλο ἴδρυμα, ποῦ ἔχει δημιουργηθῆ ἔκ τοῦ μηδενὸς χωρὶς καμμιά ὑλικὴ ἐνίσχυση, χάρις καὶ μόνο στὸν ἐνθουσιασμό, τὴν πίστι καὶ τὴν προσωπικὴ ἀκόμη χειρωνακτικὴ ἐργασία τοῦ ἱεράρχου τῆς Ἀρκαδίας Τιμοθέου.

Μὲ τὸ ἴδρυμα αὐτό, ποῦ περιλαμβάνει ὄρφανοτροφεῖο, οἰκοκυρικὴ σχολή, ἐκπαιδευτήριο, καὶ γηροκομεῖο, μέσα εἰς τὸ πλαῖσιό μιᾶς συγχρονισμένης καὶ ἐκπολιτισμένης μοναχικῆς ἀτμόσφαιρας, κάμει αἰσθητὴ τὴν παρουσία τῆς ἡ Ἐκκλησίας. Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ στηρίζεται ἐπὶ τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης, στὴν πίστι καὶ τὴν αὐταπάρνησι μερικῶν ψυχῶν, ποῦ ζητοῦν ν' ἀφιερῶσουν τὴν ζωὴ τους στὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὸ ἐκκλησιαστικὸ μορφωτικὸ καὶ κοινωνικὸ ἴδρυμα ἐφαρμόζεται καὶ ἡ παραγγελία ποῦ ἔδωκε στὴν Γόρτυνα ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τὸν μαθητὴ του Τίτο «ταῦτα ἐστὶ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις».

Ἐκεῖνο ποῦ προσδίδει σκοπὸ βαθύτερο στὸ ἴδρυμα δὲν εἶναι μόνον ἡ βοήθεια τῶν ὀρφανῶν ἰδίως ἀλλ' ἡ χριστιανικὴ ἀκτινοβολία στὴν Κοινωνία. Ἀποτελεῖ δὲ ἀσφαλῶς μιὰ ἐξαιρετικὴ σύμπτωση, ὅτι τὸ ἴδρυμα αὐτὸ ποῦ ἐδέχθη πρὸ δύο ἐτῶν καὶ τὴν νυχτερινὴ ἐπίσκεψη τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηνᾶγορα, βρισκεται ἀνάμεσα στὴν Γόρτυνα καὶ τὴν Φαιστόν, ποῦ δὲν ἔπαυσαν ν' ἀποτελοῦν σύμβολα ἀρχαίων πολιτισμῶν.

Εὐλαβικοὶ ἐπισκέπτες καὶ προσκυνητὲς τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ ἐξήσαμε τὴν ἀτμόσφαιρά του φιλοξενούμενοι ἐπὶ ἓνα εἰκοσιτετράωρο ἀπὸ τὸν ἀξιοθαύμαστο δημιουργό του ἱεράρχη. Κατὰ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ τὴν μοναστικὴ κατὰ τύποις ἀλλ' ἐκπολιτιστικὴ στὴν οὐσία, ἐχαρήκαμε τὴν ὁμορφίαν μιᾶς ζωῆς μέσα σὲ πλαίσια ἀνθηρᾶς καὶ μυροβόλου ζωῆς. Ἀγαλιάσαμε στὰ ὀρφανὰ, τὶς αὐριανὲς νοικοκυρὲς καὶ μητέρες, στὶς εὐλαβικὲς νεαρὲς μοναχὲς καὶ τὶς δόκιμες καὶ τοὺς φιλοξενου-

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Στὴν ἀνάγκη διπλασιάζονται οἱ τρεῖς πολιτεῖες ποὺ εἶχανε ὀρισθῆ γιὰ τοὺς φυγάδες. Δὲν πρέπει νὰ ζητοῦμε περιττά.

Στὸ βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν ἀναφέρονται τρεῖς πολιτεῖες, ποὺμποροῦσαν νὰ καταφεύγουν σ' αὐτὲς οἱ ἀκούσιοι φονηάδες. «Καὶ τὰς πόλεις δώσετε τοῖς Λευῖταις, τὰς ἐξ πόλεις τῶν φυγαδεστηρίων... Καὶ αἱ πόλεις ἅς δώσετε, τὰς ἐξ πόλεις, φυγαδευτήρια ἔσονται ὑμῖν». (Ἀριθμ. λε', β. 23). Καὶ θὰ παραχωρήσετε στοὺς Λευῖτες τὶς ἐξ πόλεις γιὰ τοὺς φυγάδες... Καὶ οἱ ἐξ αὐτὲς πόλεις ποὺ θὰ παραχωρήσετε θὰ σᾶς χρησιμεύουνε γιὰ φυγαδευτήρια, νὰ αὐτοεξωρίζωνται δηλαδὴ ἐκεῖ.

Πῶς λοιπὸν στὸ Δευτερονόμιο κατόπιν δὲν ἀναφέρονται ἐξ πόλεις, ἀλλὰ μόνον τρεῖς; «Τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῶ ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι... διὰ τοῦτο ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι τὸ ρῆμα τοῦτο, λέγων, τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῶ» (Δευτερ. ιθ' 2, 7). Ἀπὸ τὶς πολιτεῖες ποὺ σοῦ παραχώρησεν ὁ Θεὸς θὰ ξεχωρίσῃς τρεῖς... Καὶ γι' αὐτὸ

μένους γέροντας ἓνα ὁμορφο κόσμο ἠθικό, ἀγγελικὰ πλασμένο καὶ δημιουργημένο καθὼς τὸν τραγοῦδησε ὁ ἔθνικὸς μας ποιητής. Ἡ τάξις καὶ ἡ καλαισθησία, ἡ ἐργατικότης καὶ ἡ κατανόησις ἐνὸς μεγάλου προορισμοῦ ὅλου τοῦ κόσμου αὐτοῦ μὲ τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, συγκινοῦν βαθύτατα. Κάτω ἀπὸ τὶς καμπάνες, ποὺ σημαίνουν τὸν ὄρθρο, τὴν λειτουργία, τὸν ἑσπερινὸ καὶ τὸ ἀπόδειπνο ἀναπνεύσαμε τὸ ἄρωμα καὶ τὴν συγκίνησι μιᾶς ζωῆς ποὺ εἶναι προορισμένη νὰ ἐκδηλωθῆ στὸ σύνολο τῆς εὐρύτερης ζωῆς ἀργότερα ἔξω ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ ἰδρύματος καὶ τῆς Μονῆς, μὲ ἀρχῆς βασιζόμενες ἐπάνω στὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

σοῦ τὸ λέω αὐτό, τρεῖς δηλαδὴ πολιτεῖες νὰ ξεχωρίσης. Πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅμως, ὅτι ἐδῶ ὁ νομοθέτης στὶς τρεῖς πόλεις ἐπρόσθεσεν ἀκόμη κι' ἄλλες τρεῖς, ὑποθετικὰ ὅμως· στὴν περίπτωση δηλαδὴ ποὺ οἱ Ἑβραῖοι πιστοὶ στὸ νόμο θ' ἀξίζανε νὰ τοὺς πλατύνῃ ὁ Θεὸς τὰ ὅρια τῆς γῆς, ποὺ τοὺς παραχωροῦσε σὰν κληρο «Ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ Κύριος ὁ Θεὸς σου τὰ ὅριά σου... προσθήσεις σεαυτῶ τρεῖς ἔτι πόλεις πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας» (Δευτ. ιθ', 7, 8).

Στὸ βιβλίον λοιπὸν τῶν Ἀριθμῶν ὁ νομοθέτης ὠρίζε τὴν τοποθεσίαν· «Τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν γῆ Χαναάν» (Ἀριθμ. λε', 14). Καὶ ὠρίζε καὶ ποιῆς ἦσαν αὐτές. Ἐδῶ δὲ στὸ Δευτερονόμιο ὀρίζει τὸν καιρὸ. Στὶς ἀρχές—λέει—σᾶς φθάνουν γιὰ τὴν φυγάδευσιν οἱ τρεῖς ἐκεῖνες πόλεις. «Ὅταν ὅμως, Ἑβραῖοι μου, πλατύνῃ ἡ καρδιά σας, στὸ σεβασμὸ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ σας καὶ συνακόλουθα μ' αὐτὸ θὰ πλατύνουν καὶ τὰ ὅρια τῆς γῆς σας, τότε θὰ προσθέσης καὶ τὶς ὑπόλοιπες τρεῖς. «Ἐὰν ἀκούσης ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς ταύτας.... προσθήσεις σεαυτῶ ἔτι τρεῖς πόλεις» (Ἰησ. Ναυῆ κ' 7). Δὲν ἐπρόκειτο οἱ Ἑβραῖοι νὰ κατακτήσουν μονομιᾶς ὅλη τὴ χώρα, ποὺ τοὺς ἦτανε ταγμένη. Θὰ τὸ ἐπιτύχαιναν, μὲ πολλοὺς κόπους καὶ μὲ πολλοὺς ἀγῶνες, καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ σταδιακὰ καὶ λίγο λίγο. Καὶ ἡ θεία βοήθεια καὶ συνδρομὴ θάτανε κάθε φορὰ ἀνάλογη καὶ σύμμετρη πρὸς τὴν εὐσέβειάν τους καὶ πρὸς τὴν ὑπακοή τους πρὸς τὰ θεῖα προστάγματα.

Δυὸ πράγματα μαθαίνομε καὶ διδασκόμαστε ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς θείας Γραφῆς. Πρῶτον, νὰ μὴν ζητᾶμε τὰ περιττά, ὅταν μᾶς φθάνουν γιὰ τὶς ἀνάγκες μας τὰ λίγα. Κι' αὐτό, ὄχι μονάχα ὅταν πρόκειται γιὰ πράγματα μάταια κι' ἀσήμαντα, ἀλλὰ κι' ὅταν πρόκειται καὶ γιὰ ἐκεῖνα, ποὺ φαίνεται πὼς συντελοῦνε σὲ μιὰ καλὴ κι' ἀποδοτικὴ χρησιμοποίησίν τους· ὅπως π.χ. εἶναι σὲ μιὰ λιγάνθρωπη παροικία, σ' ἓνα μικρὸ

χωριό, και σε μιὰ περιορισμένη στήν ἔκτασή της πολίχνη, ἕνα τόσο μεγάλο πλῆθος ἀπὸ Ἑκκλησίες, (ὅσες βλέπομε νὰ ὑπάρχουν κτισμένες σὲ μερικοὺς τόπους). Σὲ τί χρειάζονται; ἢ μήπως γιὰ νὰ καταφρονοῦνται και γιὰ νὰ ἐξευτελίζονται, μὲ τὸ νὰ παραμελοῦνται οἱ ἱεροὶ ναοί; ἢ μήπως γιὰ ν' ἀπομένουν πολλὲς φορὲς ἔρημες κι' ἀλειτούργητες οἱ Ἑκκλησίες; ἢ μήπως γιὰ νὰ ἐκφωνοῦνται μεγαλόφωνα στὶς διάφορες τελετὲς ἱεσείες και δεήσεις γιὰ τὸν «περιστῶτα λαόν» χωρὶς νὰ ὑπάρχη κόσμος ποὺ νὰ συνεκφωνήσῃ κι' αὐτὸς τὸ «Κύριε ἐλέησον»; ἢ μήπως γιὰ νὰ γίνωνται κατὰ καιροὺς ἀσύνακτα και χωρὶς κόσμος οἱ τελετουργικὲς συνάξεις ποὺ ὀρίζει τὸν Τυπικό, και «ἐν εὐσήμεσι ἡμέραις ἑορτῆς ἡμῶν», στὶς ἐπίσημες δηλαδὴ ἡμέρες τῆς γιορτῆς μας, νὰ πανηγυρίζουν σ' αὐτὲς οἱ πιστοὶ ἀπανηγύριστα; ἢ μήπως τελευταῖα γιὰ νὰ μὴν μπορῇ μιὰ εὐλαβικὴ ψυχὴ, χάρις στὸ πλῆθος ἀπὸ τὰ πολλὰ αὐτὰ παρεκκλήσια, νὰ μὴ βρίσκη νὰ προσφέρῃ, μὲ ἀγαλλίαση πνευματικὴν, ὅπως ὁ Δαυὶδ, τὴν ἀίνεσίν της πρὸς τὸν Κύριον «ἐν λαῷ βαρεῖ», ἀνάμεσα δηλαδὴ σὲ λαὸ σοβαρὸ και προσεκτικό; Φθάνουν, ναί, φθάνουν οἱ τρεῖς μονάχα φυγαδευτήριες πόλεις γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες, ἐφ' ὅσον εἶναι στενόχωρα και περιορισμένα τὰ σύνορα τῆς κληρουχίας του. Ὅταν θὰ τὸ καλέσῃ ἡ ἀνάγκη, τότε ἄς προστεθοῦνε κι' ἄλλες τρεῖς πόλεις. «Ἐὰν ἐμπλατύνῃ Κύριος Θεός σου τὰ ὄριά σου, προσθέσεις σεαυτῷ ἔτι τρεῖς πόλεις».

Δεύτερον, μαθαίνομε ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἱερὴν αὐτὴν ἀνιστόρηση, πὼς ἂν θέλωμε ν' ἀπολαύσωμε και τὰ ἐγκόσμια ἀγαθὰ, και νὰ καλυτερέψωμε και στὸν κόσμον αὐτὸ τὰ ὑποστατικά μας και νὰ πλατύνωμε τὰ σύνορά μας, ἂν θέλωμε νὰ εὐδοκιμήσουνε οἱ σκοποὶ μας, νὰ πάρουνε καλὸ δρόμο και καλὸ τέλος τὰ ἔργα μας, και νὰ τελεσφορήσουνε οἱ κόποι μας και οἱ ἀγῶνές μας, πρέπει κι' ἐμεῖς ν' ἀγαποῦμε, μ' ὅλη μας τὴν καρδιά και μ' ὅλη μας τὴν ψυχὴ, τὸν Κύριό μας και τὸν Θεό

μας, νὰ φυλάμε τὸν νόμο του καὶ τὶς ἐντολές του προσεκτικὰ καὶ φροντισμένα, καὶ νὰ βαδίζουμε στὸ δρόμο τῶν θείων του προσταγῶν, χωρὶς νὰ παρεκλίνουμε καὶ χωρὶς νὰ σταματᾶμε, ὅσο τὸ μπορούμε. Τότε στὰ τρία μέτρα τῶν ἀγαθῶν, πού μᾶς τὰ παραχώρησε καὶ τάχομε, θὰ προστεθοῦνε κι' ἄλλα τρία, καὶ θὰ διπλασιασθοῦν, μὲ τὴν βοήθειά Του καὶ μὲ τὴν χάρη Του, τὰ ὑποστατικά μας καὶ ἡ περιουσία μας. «Ἐὰν ἀκούσης ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἀγαπᾶν Κύριον τὸν Θεόν σου, πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, προσθήσεις σεαυτῷ τρεῖς πόλεις ἔτι πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας». (Δευτ. ιθ', 9). Ἄν ὑπακούης κι' ἂν κάνης τὶς ἐντολές αὐτές, πού σήμερα σοῦ τὶς παραγγέλλω, ν' ἀγαπᾶς δηλαδὴ τὸν Θεό σου, καὶ νὰ βαδίζης πάντα σου σύμφωνα μὲ τὸν νόμο του, τότε θὰ προσθέσης στὸν ἑαυτό σου ἄλλες τρεῖς ἀκόμη πόλεις, ἐκτός ἀπὸ τὶς τρεῖς αὐτὲς πού σοῦ δίνει.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδεσ. Κωνσταντῖνον Παπαδόπουλον, Θεσ/νίκη ν.
1) Ἡ κατάταξις τῶν Ἐφημερίων εἰς μισθολογικὰς κατηγορίας ἐγένετο ἐπὶ τῇ βίβσει νόμων, ἀναλόγως τῶν ὑπὸ τούτων προβλεπομένων προσόντων. Ἡ γενομένη προγενεστέρως ὑπὸ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κατάταξις δὲν ἰσχύει. 2) Τὰ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἔτη ὑπηρεσίας δὲν θεωροῦνται ὡς συντάξιμα, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι μέχρι τότε δὲν ὑπῆρχεν ἀσφάλισις, οὕτε κατεβλόnton ἀσφάλιστρα. Ὑπὸ τοῦ νόμου παρέχεται εἰς τοὺς ἠσφαλισμένους ἡ δυνατότης ἐξαγορᾶς τῆς πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. (1930) ἐφημεριακῆς προϋπηρεσίας. Τὸ ὄριον ἡλικίας τῶν 75 ἐτῶν καθορίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς συμβαίνει δι' ὅλους τοὺς ἀσφαλιστικούς ὀργανισμούς. 3) Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχετε ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1922 ἔχετε ἀποκτήσει δικαίωμα συντάξιμοδοτήσεως λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν περὶ τὰς 1206 δρχ. μηνιαίως (ἐὰν ἀνήκετε εἰς τὴν Γ' κατηγορίαν) καὶ δρχ. 30.000 περίπου ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Δεδομένου ὅτι τὴν 31.12.65 συμπληρώνετε καὶ τὸ ὄριον ἡλικίας (75ον ἔτος), τὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν διανύόμενα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἔτη δὲν ἐπαυξάνον τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐφ' ἅπαξ. 4) Εἶναι τελείως ἀδίκος ἡ ἐπίκρισις σας διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐνδιαφέροντος τῆς Ἱ. Συνόδου πρὸς ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων τοῦ κατωτέρου κλήρου. Χάρις εἰς τὴν μέριμναν ἀκριβῶς αὐτὴν ἐπετελεσθήσαν καὶ ἐπιτελοῦνται πολλά, ἀλλὰ καὶ οὕτε πρέπει νὰ σας διαφεύγει ὅτι ἡ Πολιτεία νομοθετεῖ. Καὶ ὅτι τὰ θρησκευτικὰ ἐνδιαφέροντα εἶναι ἄτονα δυστυχῶς εἰς τὴν σύγχρονον ὀλισθηρὴν ἀντίληψιν. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς θρησκευτικῆς ὑποτονίας εἶναι καὶ

ὁ διασυρμός, ὅπως τὸν ἀποκαλεῖτε, συχνώτατα τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τινὸν ἐφημεριδογράφον. Κατὰ κανόνα ὁμως αἱ σοβαρὰ ἐφημερίδες μετ' εὐλαβείας πάντοτε ὁμιλοῦν περὶ τῆς Ἐκκλησίας. — Αἰδεσιμ. Κοτρέτσον Ἰωάννην, Κρέσταιν Ὀλυμπίας. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ τῆς διεθνήσας σας. Εὐχαριστοῦμεν. — Περιοδικὸν «Διακονία», Σπρὸβυλον Λευκωσίας Κύπρου. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεθνήσας σας. — Αἰδεσιμ. Ντὰλλῆν Σωκράτην, ὁδὸς Μερμιδάνος 197 Λαμίας. Ἐστέλλομεν εἰς ὑμᾶς τὰ τεύχη εἰς Μονόσπιτα Ναύσης, ὅθεν εἴχον ἐπιστροφῆν εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀνεγράφετο ἡ νέα σας διεθνήσας. Ἡδὴ ἅμα τῇ ἐπιστολῇ σας ἐνεγράφητε καὶ ἀποστέλλομεν τὰ ἀπὸ 1.1.65 μέχρι τοῦδε κυκλοφορήσαντα τεύχη. Δέον ὅπως ἐγκαίρως γίνωνται εἰς ὑμᾶς γνωσταὶ αἱ ἀλλαγὴ εἰς τὰς διεθνήσας σας. — Αἰδεσιμ. Παντελάκην Ἀντώνιον, Νιδ Χωριὸ Κατελιλίου Κυδωνίας Κρήτης. Ἐνεγράφητε. — Αἰδεσιμ. Κονάκαν Ἐλευθέριον, Καινούριον Μώλου Φθιώτιδος. Ἐτακτοποιήσαμεν τὴν διεθνήσας σας μερίμνη τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Πανος. Ἀρχιμ. Θεοδώρητον Ἀνδριόπουλον, Β.Σ.Τ. 902. Διωρθώσαμεν τὴν διεθνήσας σας. — Αἰδεσιμ. Συκλαῖκον Δημήτριον, Σαλιμιῶνη Πελοπίου Ἡλείας. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεθνήσας σας. Εὐχαριστοῦμεν. — Αἰδεσιμ. Ἀθανάσιον Μάνον, Μύλους Πελασγίας Φθιώτιδος. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ TAKE ἰδρύθη τὸ ἔτος 1930, εἴθε ἕκτοτε ἡσφαλισμένος εἰς αὐτό. Κατ' ἀκολουθίαν ἔχετε περὶ τὰ 35 ἔτη συνταξίμου ὑπηρεσίας μέχρι 31.12.1964, ὅτε συνεπληρώσατε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας καὶ κατελήφθητε ἐκ τοῦ ὁρίου ἡλικίας. Τὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὁρίου ἡλικίας διανύμενα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἔτη δὲν ἐπαυξάνουν τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τούτων θὰ ἀνέλθῃ ἡ σύνταξίς σας εἰς 1200 περίπου δραχμὰς μηνιαίας, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ περίπου εἰς 30.000 δρχ. Παραίτησιν δύνασθε νὰ υποβάλλετε ὀποτεδήποτε θελήσετε. Ἐν προκειμένῳ ἀπαιτοῦνται τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά, ἅτινα υποβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου εἰς τὸ TAKE, μέσῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως: α) Αἴτησις τοῦ ἡσφαλισμένου ἐφημερίου περὶ συνταξιοδοτήσεώς του ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ κληρικοσήμεου, ἀναγκαφομένης καὶ τῆς ἀκριβοῦς διεθνήσας. β) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου ἐν πρωτοτύπῳ ἢ ἐν ἐπίσημῳ ἀντιγράφῳ. γ) Πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου Δημάρχου ἢ Προέδρου Κοινότητος περὶ ἐγγραφῆς εἰς τὰ μητρώα τοῦ αἰτούντος σύνταξιν, τοῦ ἔτους γεννήσεως καὶ τῆς οἰκογενειακῆς του καταστάσεως. δ) Φύλλον διακοπῆς μισθοδοσίας ἐκ τοῦ οἰκείου Δημοσίου Ταμείου. ε) Βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ κληρικοσήμεου ἐμφαίνουσαν τὸν χρόνον χειροτονίας τοῦ αἰτούντος, ἀρχικοῦ διορισμοῦ καὶ τυχόν μεταθέσεών του εἰς ἄλλας ἐνορίας, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν καὶ διάρκειαν χρόνου παραμονῆς εἰς ἕκαστην ἐνορίαν (ἀπὸ... ἕως.....) μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου του ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, τὰς τυχόν ἐπιβληθείσας αὐτῷ ποινὰς ἀργίας μετὰ στερήσεως, ἢ μὴ τῶν ἀποδοχῶν του, τὴν μισθολογικὴν κατηγορίαν εἰς ἣν ἀνήκει μετὰ τὸ ἀκριβοῦς χρόνον κατατάξεώς του εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἡμερομηνίαν κοινοποιήσεως τοῦ ἀπολυτηρίου ἐγγράφου. στ) Βεβαίωσιν Ἐκκλησ. Συμβουλίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ἐν ᾧ ἐφημέρευεν, ἐμφαίνουσαν τὴν καταβολὴν αὐτῷ ἢ μὴ δώρου ἐορτῶν Χριστουγέννων καὶ Πάσχα, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958 καὶ ἐφεξῆς ἀναλυτικῶς μετὰ τῶν κατὰ περίπτωσιν καταβληθέντων αὐτῷ ποσῶν. — Πρεσβυτέρων Π. Π. Τὰ δικαιολογητικά πρέπει νὰ υποβληθῶν μέσῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως εἰς τὸ TAKE εἰναὶ δὲ τὰ ἐξῆς: 1) Αἴτησις τῆς πρεσβυτέρας καὶ τῶν ἐνηλίκων ἀγάμων θυγατέρων δεόντως κληρικοσημασμένη καὶ χαρτοσημασμένη μετὰ τῆς ἀκριβοῦς διεθνήσας των. 2) Ληξιαρχικὴ πράξις θανάτου. 3) Λεπτομερὲς πιστοποιητικὸν οἰκογενειακῆς καταστάσεως τοῦ ἀποβιώσαντος συνταξιούχου, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ οἰκείου Δημάρχου ἢ Κοινotάρχου, εἰς ὃ νὰ ἐμφαίνεται, ὅτι ἡ σύζυγός του ἐὺρίσκειται ἐν ζῳῇ καὶ διατελεῖ

ἐν χηρείᾳ λόγῳ θανάτου τοῦ συζύγου τῆς, τὸ ἔτος γεννήσεως τῶν ἀρρένων τέκνων τῆς καὶ τὴν ἀγαμίαν ἢ μὴ τῶν θηλέων, προκειμένου δὲ περὶ τέκνων ὄρφανῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων, ἢ πιστοποιήσις καὶ χρονολογία θανάτου τῶν γονέων, ἢ ἡλικία τῶν ἀρρένων καὶ ἢ ἀγαμία ἢ μὴ τῶν θηλέων τέκνων. 4) Τὸ συνταξιοδοτικὸν τοῦ ἀποβιώσαντος βιλιάριον. 5) Φύλλον διακοπῆς συντάξεως. Ἐν περιπτώσει ὑπάρξεως καὶ ἀγάμων θυγατέρων ἀπαιτοῦνται προσέτι: α) Ὑπεύθυνος δῆλωσις τῶν ἀγάμων θυγατέρων ὅτι δὲν κατέχουν οἰκονομικὰ ἐπιτάγματα οὔτε ἀσχοῦν οἰκονομικὰ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα. β) Πιστοποιητικὸν οἰκειᾶς Οἴκου. Ἐφορίας ἐὰν αὐταὶ (αἱ ἀγαμοὶ θυγατέρες) φέρωνται ἐγγεγραμμένα εἰς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους ὡς ἀσχοῦσαι ἐπάγγελμα ἢ ἐπιτήδευμά τι. Πιστοποιητικὰ ΤΕΒΕ καὶ Ταμείου ἀσφαλίσεως Ἐμπορῶν ὅτι αἱ τυχόν ἀγαμοὶ θυγατέρες δὲν εἶναι ἠσφαλισμένοι παρ' αὐτοῖς. Εἰς τὴν ἐγγαμῶν θυγατέρα δὲν ἀπονέμεται σύνταξις.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλιον Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Ἡ Χριστολογία καὶ Σωτηριολογία τῶν ὀρθοδόξων λειτουργ. κειμένων.—**Βασ. Μουστάκη**, Ὁ Κόντογλου καὶ ἡ Ὀρθοδοξία. — **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Οἱ τρυφηλοὶ καὶ οἱ γαστρίμαργοι ἀχρηστεύουν τὸν ἑαυτὸ τους. Ἀπόδοσις **Θ.Σ.** — **Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρότερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — Ὁρησενετικῆς καὶ ἠθικῆς μελέτης τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**. «Γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ἐνα μυστικὸν καὶ κοινωνικὸν ἴδρυμα, με βάσεις τίς ἀρχές καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας. Παναγία ἢ Καλυβιανή.—«Φιλοθέου Ἀδολεσχίας», μέρος πέμπτον. Ψυχωφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρους**. Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**.—Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφερείας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Τύπος : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
Ὁδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 533.805.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασωνίδου 22, Σούρμενα